

cesse est: priusquam lapis ille mirabilis, & mirabilium patrator conficiatur. Ediditque ea de re singulare opus Guilielmus Mennenius, cui titulum *Velleris Aurei* fecit, Caroloque Duci Areschoti & Croyi, hujus ipsius Ordinis Clarissimo Equiti, dedicavit.

Suidas denique apud Majolum in *Diebus Canicul. tom. 4. colloq. 5. fol. 362.* vult *Vellus* istud *Aureum* librum in membrana, ex Arietum pellibus confecta, scriptum fuisse; qui artem, qua per chimiam aurum confici possët, ostenderit: qui cum in Colchide asservaretur, Jasonem ejusque socios navigationem eo instituisse, atque ope Medæ illo tandem libro fuisse potitum. Anne autem fructum ex eo libro aliquem deinde Jason retulerit, in incerto est hætenus. Illud multorum hodie experienciã certum est, chimicos hujuscemodi libros opes paucis, extremam verò inopiam plurimis attulisse. Sed hæc aliis relinquimus; nobis retulisse hic satis est, ecquid sub fabuloso *Arietis Aurei* nomine erudita occultarit antiquitas.

C A P U T V.

*Institutionis Diploma; Ordinis Constitutiones & Regule;
Addita item & mutata in Regulis, ac quatuor denique Mini-
strorum statuta.*

Veniendum nunc est ad ipsas Celeberrimi hujus Amplissimique Ordinis constitutiones & regulas, quas tantò nos libentius opusculo huic nostro inferimus, quanto illæ luculentius & ea confirmant, quæ hætenus de florentissimi Sodalitii hujus institutione retulimus; & ea pariter, quæ secuturis dehinc capitibus referemus. Nec verò dubium est, multo studio consiliòque has leges esse ab authore conceptas; utpote quas non nisi decimo nono post primam institutionem mense in primis Ordinis Comitiiis, quæ Insulis Philippus Bonus indixerat, Equitibus observandas proposuit, & non sinè multa animorum consensione ab universis probari magnopere, atque recipi vidit. Et sanè tanto statim esse in pretio hæ leges cæperunt, ut Ludovicus XI. Galliarum Rex ob singularem & numeris omnibus absolutam prudentiam, in his legibus deprehensam, non dubitavit fuismet eas manibus verbatim exscribere, quo sibi, similem in Gallia Ordinem S. Michaëlis instituere meditati, pro exemplari servirent. Vide libr. cui titulus: *La Toison d'Or. pag. 261.* Et multa sanè cum ex his legibus in Ordinem suum transtulisse constat ex iis, quæ *Sansovinus* in legibus ejusdem Ordinis & Franc. Modius in *Pandect. triumph. tom. 1. lib. 2.* Ac Demum Petrus Matthæus in *Hist. Ludovici XI. lib. 5.* refert.

Sunt autem constitutiones hæ veteri Burgundorum idiomate scriptæ; quæ tametsi ab hodierna linguæ Gallicæ gratiã longè absit, ob reverentiam tamen conditoris Philippi, & quòd hæc lingua minus sit mutationi obnoxia, hodie dum nullo apice immutatae persistunt; tradique singulis in hunc ordinem adlectis Equitibus solent. Ut verò & ab iis, qui linguæ Gallicæ sunt ignari, intelligi commodius possint, à *Philippo Nigri* Octavo Ordinis hujus Cancellario in latium primò Sermonem translatae, ac subinde à *Nicolao Nicolai*, quem *Grudium* alii nuncupant, Ordinis Secretario stylo paulò tersiori donatae sunt unà cum Additionibus illis, quas Supremis Sodalitii hujus Præfectis Philippi Boni successoribus, adjicere placuit. Nos utrasque præmissis Philippinæ institutionis diplomate fideliter in has chartas transtulimus.

Institutionis Diploma . & primæ Ordinis hujus Constitutiones à Philippo Bono Authore Sodalitii conditæ.

Philippus, Dei Gratiâ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantia & Limburgi: Comes Flandriæ, Arthesiæ, Burgundiæ Palatinus, Hannoniæ, Hollandiæ, Zelandiæ & Namurci: Marchio Sacri Imperii: Dominus Frisiæ, Salinarum & Mechliniæ: Notum universis esse volumus, pro eximio affectu nostro benevolentiaque singulari erga Equestrem Ordinem (cui ornando & cohonestando, eâ imprimis gratiâ unicè studemus, ut Christiana pietas & communis Matris nostræ Sacrosanctæ Ecclesiæ status atque incolumitas, resque ipsa publica, atque universalis quies atque tranquillitas in tuto retineantur, quantumque per Nos fieri omnino potest, subsistant, ac vigeant) Nos ad summi atque omnipotentis Dei, Creatoris ac Redemptoris nostri laudem & gloriam, atque venerationem Sanctissimæ Virginis ejus Matris, honorémque Divi Andreae Apostoli & Martyris inelyti, & ad Fidei nostræ Christianæ Sanctæque Ecclesiæ tutamen atque exaltationem, virtutumque ac morum ingenuorum excitationem atque augmentum, nuper, videlicet die mensis Januarii decimo, anno Domini millesimo quadringentesimo, vigesimo nono (quo quidem ipso die, clarissimam eandemque charissimam Dominam Isabellam, idque aded in nostro oppido Brugensi, nobis in matrimonio junximus) instituisse Ordinem quemdam & Confraternitatem Equestrem, sive Sodalitatem amabilem, certi numeri Militarium atque nobilium virorum (quem quidem Ordinem Aurei Velleris appellatione insignivimus) quemadmodum & per has ipsas litteras nostras instituimus: idque pro modo ac ratione Constitutionum atque Conditionum subsequendum.

Cap. 1. Principio volumus atque constituimus, ut Ordo hic constet triginta & uno viris Equestri dignitatis, qui nomine pariter & familiæ insignibus nobiles (& quidem citra omnem legitimam reprehensionem) censeantur. Quorum in numero nos ipsi, quoad vivemus, futuri sumus hujus ipsius Ordinis videlicet atque Societatis Supremus, atque Princeps: postque decessum nostrum, Successores nostri, Burgundiæ Duces. *Immutabile.*

C. 2. Deinde quicumque huic Ordini adscribentur, eos, antequam initientur, renuntiare volumus omni, sive Principis, sive Sodalitii cujusvis Ordini, cui addicti prius fuerint: præter Imperatores, Reges, ac Duces: quibus ipsis, ut unâ cum hujus Ordinis insigni, sive symbolo deferre possiat symbolum alterius Ordinis, duntaxat cujus ipsi Principes sint atque Supremi, ita demum conceditur, si Nos & Successores nostri, utpote hujus Ordinis Supremi, unâ cum Confratribus & Commilitionibus nostris, hoc ipsum eis, in solemnibus hujus ipsius Ordinis Comitibus, indulserimus. Aliter enim licere minimè volumus. Nobis quoque & Successoribus nostris hujus Ordinis Supremis, simili ratione liberum esto, si visum ita fuerit, unâ cum nostri hujus Ordinis symbolo, gestare etiam symbola aliorum Ordinum: hoc est, ab aliis, sive Imperatoribus sive Regibus ac Ducibus, institutorum: non modò in testimonium, atque augmentum mutua cum illis amicitia, fraternique amoris; sed etiam majoris commodi procurandi gratiâ. *Immutabile.*

C. 3. Etenim ut noster hic Ordo, atque Societas, ejusdemque Confratres, atque Confocii evidentius innotescant, atque emineant: Nos unicuique eorum symbolum sive insigne attribuemus, nempe Torquem Auream, in qua nostra insignia insculpta spectentur; ita fabrefactam, ut particulae invicem catenatae, atque implicitae, repræsentent ea ferramenta igniaria, quæ vulgò Galli *Fusilz* vocitant; quibus adhærescant silices scintillantes. Ab ima verò parte pendeat signum Velleris Ovilli Aurei. Ac proprietas quidem hujus Torquis penès ipsum hunc Ordinem permanebit. Eam verò Nos ipsi, Successoresque nostri, hujus Ordinis Supremi, & universim omnes ejusdem Ordinis Equites, quotidie palàm, atque detectam gestabimus. Id qui neglexerit, multam solidorum quatuor in Missæ unius celebrationem, totidemque in eleemosynam, toties dependet, quot diebus cessatum fuerit. Militarium tamen expeditionum atque actuum tempus excipimus: tunc enim liberum erit unicuique signum ipsum solum Velleris Aurei appensum collo, sinè Torque, gestare, si cui ita videbitur. Quòd si Torquem ipsam, casu quopiam collisam, reficere necesse fuerit, impunè sanè aurifabris concredi poterit, donec pristinae formæ restituatur. Idemque judicium esto, quoties propter peregrinationem aut adversam valetudinem, aut securitatis ratione, similève ob causam, Torques gestata non erit. Cæterùm augere Torquem ipsam, aut ornatiorè, illustrioremve reddere, gemmis appositis, aliave quacunque ratione fas non erit. Multò verò minùs, aut vendere eam, aut pignori tradere, aut quovis tandem modo alienare licebit.

C. 4. Quemcunque autem in hunc Ordinem legi contingeret, is initio statim sanctè promittat oportet, sinceram & mutuam sese amicitiam erga Nos primùm, Successorésque nostros, ejus ipsius Ordinis Supremos, deinde & erga cæteros commilitones, esse conservaturum: eorúmque dignitatem & commoda, pro viribus, procuraturum; neque eorum cujusquam famam atque existimationem (quantum quidem in ipso erit) maculari passurum; verùm honestis commodisque rationibus tutaturum sese eam esse. Atque adeò si quem fortè ipse detrahere de cujusquam absentis Commilitonis fama deprehenderit, nihil quidem dissimulanter præferet: adstringi se hujus Ordinis legibus, ut ejusmodi obrectationes ad Confratrem deferat; ideòque scire se velle, an asseverare illa statuat, nec ne. Ac si nec tum quidem ille à maledicendo destiterit, rem ipsam totam Confratri, cujus interest, primo quoque tempore palàm faciet. *Immutabile.*

C. 5. Itidem promittet initiandus, si quis fortè Nos, aut Successores nostros Supremos, ditionésve aut clientes & subditos nostros afficere damnis, aut injurià moliretur; itémque si vel Nos ipsi, vel Successores nostri, pro sacrosanctæ nostræ fidei tuitione, conservationéque aut reparatione statüs, dignitatis, aut libertatis Sanctæ Matris nostræ Ecclesiæ, sanctæve Apostolicæ Sedis, bellum facere contingeret; tum semetipsum præstò, si modò commodà valetudine utetur, adfuturum, opémque laturum esse: alioquin suffecturum sibi vicarium idoneum; qui Nobis, justis tamen stipendiis, militet atque inserviat. Nisi quam fortè habebunt excusationem legitimam, justúmque impedimentum: cujus quidem Nos debebunt reddere certiores. *Immutabile.*

C. 6. Vicissim verò Nos, ob ingentem benevolentiam, qua Confratres nostros complectimur, próque ea fiducià, quam de ipsis certò concepimus, & nostro & Successorum nostrorum Supremorum nomine, ultrò profitemur, pollicemúrque; nullum Nos, non modò bellum, sed neque gravius ullum, aut paulò magis arduum negotium suscepturos esse, cujus non majorem partem priùs Confratrum nostrorum præmonuerimus: ut videlicet eorum de iis ipsis rebus deliberationes atque sententias discere possimus. Nisi quid erit tale fortassis, quod tam arcto silentio vel acceleratione tantà indigeat, ut deliberari cum pluribus, neque commodè satis, neque sinè periculo posse videatur.

C. 7. Consimiliter etiam nostri Commilitones (si modò clientes & vassalli nostri erunt, aut iis ditionibus, quarum gubernaculis præsumus, subiecti) nulli militiæ nomina dabunt, neque peregrinationem longinquiorem inibunt, non præmonitis atque assentientibus Nobis, aut Successoribus nostris, hujus Sodalitii Principibus, atque Supremis. Neque tamen hac vià commilitones nostros eos, qui Nobis aut Successoribus nostris, hujus Ordinis Principibus, ditionis jure subditi sunt, impedire cupimus; quò minùs & exteris Dominis, quibus feudi nomine obstringuntur, legitimè obediant, & in bellicis expeditionibus, bonà fide atque ex dignitate serviant: non aliter planè, quàm vel ante hujus Ordinis institutionem, vel non initiati facere potuissent. Ac ne eos quidem Commilitones nostros, qui nobis aut Successoribus nostris subditi non erunt, arctare constituimus, ut non, quotiescunque & ubicunque animo libuerit, militent; & quocunque locorum voluerint, liberrimè peregrinentur: dummodo Nobis id priùs (quod tamen commodè, & sinè institutæ rei impedimento fiat) indicaverint.

C. 8. Jam si quam fortè simultatem inter Commilitones oriri contigerit, duntaxat quæ ad personas pertineat; sitque ea ejusmodi, ut ad arma atque ad offensionem spectare videatur: ut primùm Supremus ipse certior ejus factus erit, confestim cum utrique parti contumeliam atque vim omnem acriter interdicit; tum verò rem ipsam totam, qualis erit, ad suum confratrúmque suorum arbitrium atque disceptationem deferri imperabit: edicétque, ut vel ipsimet, si queant, vel ipsorum certè procuratores, in proximo Ordinis Conventu se sistant, ubi de jure quisque suo experiantur. Cum verò agitata satis utrimque causa fuerit, partésque perauditæ; tum Supremus, unáque commilitones, dissidium ipsum, quam poterunt celerrimè, component, atque decident: eique judicio partes obtemperare, atque obedire cogentur. Salvo tamen ubique jure nostro atque illasà auctoritate nostræ jurisdictionis, ditionúmque nostrarum, & Successorum nostrorum. *Immutabile.*

C. 9. At si quis eò temeritatis proruperit, ut Commilitoni alicui nostro manus inferre, aut alioqui vim ullam facere aggrediatur; cæteri omnes, quacunque ratione poterunt, obfistent, atque ejusmodi conatus atque injurias avertent, atque propulsabunt. *Immutabile.*

C. 10. Quodsi Commilito exterus, neque ipsi Supremo ditionis jure subditus, in alium Commilitonem, Supremo subditum, injuriosus sit, qui vià atque ordine justitiæ tenere jus suum, suámque injuriam persequi non possit: isque qui injuriam accepit, ejus causæ cognitionem in arbitrium conferre Supremi paratus sit; is verò qui fecit injuriam, id ipsum recuset; Supremus quidem cæteri que Commilitones, operam omnem suam atque studium na-

vare, auxilióque succurrere debebunt injuriosius tractato; ut jus suum consequi atque obtinere possit. Quod verò ad externos neque Supremo subditos Commilitones attinet, qui contumeliis lacessiti submittere velle causam suam ipsius Supremi judicio profitebuntur, neque pars adversaria adstipulabitur; Supremus atque Commilitones, eos ipsos contumeliis affectos (quantum quidem cum dignitate facere poterunt) auxilio omni suo adjuvabunt.

Immutabile.

C. 11. Quoniam autem externos in Consortium Ordinis hujus adscisci posse jam constat, fierique fortasse potest, ut Supremus ipse, vel adversus Principem patriæ, vel ipsam patriam Commilitonis exteri, bellum moveat: idcirco Nos, tum nostro nomine, tum Successorum nostrorum Supremorum ejusdem hujus Ordinis Nomine profitebuntur, clarumque facimus: eos ipsos externos Commilitones nostros, citra ullam famæ maculam, citraque vel perfidiæ, vel erga Ordinem ipsum ingratitude notam, Principes suos, Dominosque legitimos, atque ipsum natale solum propugnare armis posse, atque tutari. Si verò Commilitonum Domini Supremum hujus ipsius Ordinis, ditionesve aut subditos ejus hostiliter infestabunt; tum quidem ipsi Commilitones ob initam fraternitatem, qua huic Ordini sese obstrinxerunt, detrectare primum honestè debebunt obsequium: deinde si Dominus excusationem non admittet, sed clientes ad officium fidemque præstandam adactus esse videbitur, servire ei liberè poterunt, citra existimationis notam; ita demum si & Dominus ipse expeditioni intererit, & ipsi prius ea de re litteris suis, sigillisque appensis Supremum ipsum facient plenè certiores.

Immutabile.

C. 12. Qui verò hujus Ordinis Commilito, externi cujusquam Principis arma sequetur; is si fortè ejusdem hujus Ordinis Confratrem in bello ab aliis capi contigerit; quanto maximo poterit studio, omni que ope adniteretur atque adlaborabit, ut captivum morti eximat, utque incolumis ille servetur. Ac si ipse fortè illum manu propriâ ceperit, immunem illum atque indemnem (quod quidem in ipso erit) libertati restituet; nisi tamen captivus, exercitûs atque belli Dux esset. Atque hoc ipsum quidem illi ipsi Principi externo, cujus arma sequi parat, maturè significare debet; atque hac lege nomen militiæ dare. Cui quidem legi si Princeps ille refragabitur; haudquaquam licebit Commilitoni nostro, ejus interesse expeditionibus: verum mox illum deserere, castrisque excedere, necesse habebit.

Immutabile.

C. 13. Quisquis autem semel in hunc Ordinem receptus erit, ejus per omnem vitam dignitate atque prærogativis fruetur; neque exauctorari unquam poterit: nisi quod fortè facinus detestabile patrabit, ob quod moveri Ordine, atque honore merebitur. Id verò triplici specie contineri statuimus.

C. 14. Nempe si quis Commilitonum hæreseos reus peractus erit; vel de errore contra fidem Christianam convictus; vel ejus rei causâ publico judicio mulctatus fuisse deprehendetur.

Immutabile.

C. 15. Itidem, si perfidiæ atque prodicionis crimine accersitus erit, & judicio convictus.

Immutabile.

C. 16. Similiter si ex acie, seu Domini sui seu alterius Principis, ignaviter profugisse convincetur; ubi explicata jam, atque proposita signa militaria fuissent, resque ad manus conferendas processisset. Etenim ne dedecus unius universum Ordinem infamet (quem sicuti decet, ab omni turpitudine purum esse, atque illibatum semper optamus) quicumque de aliquo horum facinorum accusatus atque convictus erit, is judicio Supremi atque Sodalium, aut certè majoris partis Sodalitii, ab hoc Ordine atque gradu dejiciatur; atque exterminetur: auditus tamen prius, atque defensus; si defendere se aut excusare voluerit. Quod ut facere possit, legitime vocandus, monendusque erit, atque etiam exspectandus: ac si venire in judicium noluerit, contumaciæ, de more, convincendus. Idem etiam jus erit, eademque formula observabitur, si aliud aliquod æquè tetrum ac execrabile crimen admissum erit. Ipse verò Supremus si fortè cuiquam Equitum hujus Ordinis vim adferat, aut alioquin atrocem injuriam faciat; ita demum is, cui facta vis, aut injuria fuerit, hanc ipsam Societatem deserere, seque ipse Ordine abdicare, ac Torquem Supremo (cum honesta tamen veniæ præfatione) remittere, citra ullam existimationis notam, poterit; si prius ab ipso Supremo, atque Confratribus jus sibi dici, idoneâ ratione petiverit, legitimumque juris dicendi tempus exspectaverit, neque tamen justitiâ frui potuerit: fueritque à Confratribus cæteris, qui ejus ipsius rei gratiâ convenerint, aut certè à majore ipsorum numero pronuntiatum atque restatum: cum offensum eum ipsum fuisse, tum etiam ereptam ei fuisse fruendæ justitiæ facultatem. Quin etsi quæ alia justa causa fuerit, cur relinquendum sibi quisquam hunc Ordinem statuat; id de sententia Commilitonum, probatâ causâ, concedi poterit.

Immutabile.

C. 17. Atque ut provideamus, ne quis injici fortasse scrupulus possit, super electorum jam à nobis Commilitonum inter ipsos præcellentia atque gradu; tamen verus Amor, societasque verè fraterna curare ejusmodi non solet; attamen volumus atque edicimus, in eundo, in confidendo, sive in templis, sive in hujus ipsius Ordinis Comitibus atque Consiliis, sive conviviis, similiter in nominando, loquendo, scribendo, cæterisque in rebus omnibus, duntaxat ad hanc Sodalitatem pertinentibus, ut quisque prius aut posterius auratus (ut vocant) atque honorarius Eques factus fuit, ita gradum atque ordinem inter hujus ipsius Sodalitatis Consodales obtinere. Ac si plures eodem die Equestrem dignitatem cepisse constabit, tum ita erit, in iis quas diximus rebus, conditio potior, ut quisque ætate cæteros antecedit. Ad eos verò quod attinebit, qui in posterum à Supremo unaque à Confratribus, electione communi in hanc ipsam Sodalitatem adsciscuntur, id tempus inspicere volumus, quo quidem ut ætate quisque præcedet (prout jam dictum est) sic potiore conditione futurus erit, Imperatores tamen, Regesque ac Duces excipimus: qui soli sanè pro ratione excellentiæ, atque dignitatis ita gradum atque locum tenebunt, ut prius aut posterius Equestre nomen acceperint. In aliis enim omnibus neque sanguinis nobilitatem, neque magnitudinem Dominationis, atque potentiæ, neque opum abundantiam respicere oportebit. *Immutabile.*

C. 18. Ideoque quos Equites Nos, inter initia atque in ipsa institutione nostri hujus Ordinis, propter eximiam prudentiam, probitatem, fortitudinem, virtutemque, ac bene moratam vivendi rationem, atque ob conceptam de ipsorum summâ erga Nos fide, deque retinenda honestè, & cum virtute gestorum perseverantiâ confidentiam singularem elegimus, atque in hunc Ordinem adscripsimus: eos ipsos Equites, non quidem pro cuiusque stemmate, dominiis, opibus, aut potentia, sed pro ratione ejus modò temporis, quo quisque dignitatem atque ornamentum Equestre Nominis primùm accepisset, hoc ipso, qui sequitur ordine, atque tenore, sigillatim nominavimus, rursùmque nominamus: nempe Charissimos Nobis atque fidelissimos.

Dominum Guilielmum de Vienna, Dominum Sancti Georgii & Sanctæ Crucis, consanguineum nostrum.

Dominum Reinerum Pot, Dominum de la Prugne, & Rupis de Naulay.

Dominum Joannem, Dominum de Roubaix, & de Harfelles.

Dominum Rolandum de Wtkereke, Dominum de Hamstrode, & de Herstrunt.

Dominum Antonium de Vergy, Comitem de Dompmartin, Dominum de Champlite, & de Raigey, consanguineum nostrum.

Dominum Davidem de Brimeu, Dominum de Ligny.

Dominum Hugonem de Lannoy, Dominum de Xantes.

Dominum Joannem, Dominum de Commines.

Dominum Antonium Thoulonjon, Dominum de Traves, & de la Bastie, Burgundiæ Marefcallum.

Dominum Petrum de Luxemburgo, Comitem S. Pauli, de Conversan, & de Brienne, Dominum Angiæ, consanguineum nostrum.

Dominum Joannem de Tremovilla, Dominum de Jonuella, consanguineum nostrum.

Dominum Guilbertum de Lannoy, Dominum de Willerval, & de Tronchiennes.

Dominum Joannem de Luxemburgo, Comitem de Ligny, Dominum de Beurevoir, & de Bouhaing, consanguineum nostrum.

Dominum Joannem de Villers, Dominum de Lilleadam.

Dominum Antonium, Dominum de Croy, & de Renty, consanguineum nostrum.

Dominum Florimundum de Brimeu.

Dominum Robertum, Dominum de Masmines.

Dominum Jacobum de Brimeu.

Dominum Balduinum de Lannoy, cognomento le Begue, Dominum de Molembais.

Dominum Petrum de Beffroimont, Dominum de Charny.

Dominum Philippum, Dominum de Ternant.

Dominum Joannem de Croy, Dominum de Tour sur Marne, consanguineum nostrum: Et

Dominum Joannem, Dominum de Crequy.

Cæterùm quod adhuc deest numero Tricenario, extra ipsum Supremum; id in proximo, aut alio subsecuturo hujus Ordinis Conventu, ex nostra Confratrumque nostrorum electione, supplendum reservamus.

C. 19. Voluimus præterea, atque volumus, esse in hoc ipso Ordine quatuor Magistratus:

tus : Cancellarium videlicet , Thesaurarium , Scribam seu Graphiarium ; & Fecialem , five armorum Regem : qui quidem *Vellus Aureum* cognominabitur. Atque hi quatuor huic ipsi Ordini ministrabunt , atque inservient , juxta formulas , quas de ipsorum officiis atque muniis peculiari commentariolo eis tradi mandavimus. Et quidem jusjurandum , conceptis verbis , pro se quisque dabunt , cum ita sese , ut decet , atque æquum est , sua illa munia obituros , tum etiam quæcunque in hujus Ordinis Consiliis dicta , factæve erunt (si quid erit tale , ut evulgari non conveniat) bona fide celaturos esse.

C. 20. Est autem in animo Nobis , si modò Deus adnuerit , Divionii , quæ Urbs est Ducatus nostri Burgundiæ , instituere , nostris impendiis , cultum divinum , atque Religiosum , in eo templo nostro , quod Ducale Sacellum nuncupatur : præterea & alimenta constituere in omnem posteritatem , certo numero Equestris dignitatis virorum , qui ad inopiam atque egestatem malignitate fortunæ deciderint ; ædificiæque quædam in eam rem , nempe ubi illi commodè degant , excitare : quemadmodum alio diplomate nostro testatum fecimus.

C. 21. In ipsis verò penetralibus , seu choro ejus ipsius templi Divinionensis , supra sedem videlicet Supremi hujus Ordinis , affigi volumus scutum , in quo sint expressa ejus insignia ; quæ galeâ impositâ , atque etiam apice , five timbro , laciniisque suis decorentur , Idemque deinceps de commilitonum insignibus , supra Caput , ac Sedem cujusque , fieri mandamus.

C. 22. Ac tametsi pridem constitueramus , hujus Ordinis Comitia , Conventumque universalem , singulis annis habere ; atque adeò ipso Divi Andreae Apostoli festo die : attamen cum animo reputamus , quàm sint breves hiberni dies , quàmque sit grave atque molestum Commilitonibus nostris , præsertim qui vel ætate affectâ , & viribus sunt infirmioribus , vel longius habitant , frequenter eò , & quidem tam duro anni tempore , commeare ; Nos deliberato , communicatoque negotio statuimus , atque edicimus ; ea ipsa comitia , conventumque , five Consilium generale Supremi omniumque Confratrum hujusce Ordinis , tertio quoque anno , ad diem quidem secundum mensis Maji , eò verò loci haberi oportere , quem locum Supremus ipse , Missis tempore satis , pro ratione disjunctionis , atque intervallorum , litteris significaverit. Sic tamen , ut liberum Nobis atque integrum manere velimus , hoc ipsum habendorum comitorum tempus aut antevertere , aut etiam extrahere , siqua Nobis justa causa videbitur : modò ne citius , quàm unius anni intervallo à postremis Comitibus , nova Comitia habeantur.

C. 23. Ut autem hæc ipsa Comitia , atque Conventus generalis ad præscriptam rationem agantur ; neque ullarum occasione rerum , quæ intervenire possent , impediatur : volumus atque edicimus , ut tum Successores nostri , qui Supremum in hoc Ordine locum obtinebunt , tum etiam Confratres , si fortè vel valetudine , vel captivitate , vel rei bellicæ discrimine , vel itinerum difficultatibus , atque periculis , aliæve justâ quacunque causâ prohibebuntur , quò minus sese ipsos coràm , ad constitutum diem , sistere queant ; necesse habeant eòdem litteras mandati mittere , quibus uni , vel pluribus ex eis Confratribus , qui Comitibus interfuturi sunt , vices suas commendent , plenissimamque auctoritatem permittant : Supremus videlicet ipse , suo nomine principem locum tenendi : reliqui verò in ipso Conventu comparendi , atque assistendi : exponendæ excusationis , cur adesse ipsi non potuerint : locorumque suorum ac Sedium tenendarum : donariorum in sacris offerendorum ; observandorumque aliorum rituum : audiendi ea , quæ vel pro ipsis , vel contra ipsos dicentur : mulctarum quoque , si quæ ipsis irrogabuntur , excipiendarum , sufferendarumque : eaque ipsis omnia , quæ acta illic erunt , significandi : singula denique mandantium vice , ac nomine agendi , atque obeundi , quæ illi , præsentibus si essent , agere ipsi atque obire possent. Quibus quidem Vicariis , five Mandatariis , ita agentibus , non aliter planè deferetur à reliquis Confratribus , quàm ipsis illis Mandantibus , si adessent.

C. 24. Iphis verò Calendis Maji , Confratres omnes , qui jam ad locum celebrandis Comitibus dictum convenerint , ad Supremum ipsum , in Aulam , honoris gratiâ , adibunt : & quidem tempestivè ; prius nimirum , quàm is ad pomeridianas preces (quas Vesperas vocant) se conferat. Quos ille contra amicè sanè atque honorificè , pro re ipsa , est excepturus.

C. 25. Mox deinde Supremus , ejusve Vicarius , unaque hujus Ordinis Confratres Aulam simul excedentes templum petent : amicti omnes pallii laneis purpurei coloris , nempe cocco tinctis , & in terram usque defluentibus : quæ & in fissionibus lateralibus , & infernè circum oras ipsas , limbum habeant ambientem , sic opere Phrygio acu pictum , ut in morem variè sparsi seminis , partim igniariis ferramentis , & siliculis , scintillisque velut ex attritu mutuo exilientibus , partim quoque Velleribus Ovillis Aureis distinguatur. Sitque ea ipsa toga interiùs subducta eo pellium genere , quod ex sciurorum accisis tergibus , atque ventriculis ,
invi.

invicemque alternatim compositis, constet : Galli vulgò *Menuriv* appellant. Capita verò omnibus capitia similiter coccinea tegant : à quibus ipsis, confimili ex panno pars quædam ; oblonga quidem, verum angusta, qua redimiri collum solet, integra tamen, & cæsuris nullis interfecta propendat. Atque his quidem tum togis, tum capitibus (quæ suo sibi quisque ære comparaturus est) Supremus atque Confratres induti, ad templum pariter, hoc ordine progredientur, ut hi quidem bini præcedant, ille autem, Vicariusve ejus subsecutus, Sodalitatem solus claudat. Ubi verò in Templum ventum erit, unusquisque Sedem suis insignibus prænotatam occupabit, ibique ad Sacrum Dei cultum animum attendet. Re verò Divinâ demum peractâ, eodem prorsus Ordine Universi in Aulam regredientur : quatuor illis (quos supra diximus) Magistratibus, pro ipsorum conditione, & gradu, antè totum agmen ambulantibus.

C. 26. Postridie autem manè (qui dies præcipuus erit, atque hujus festivitatis caput) Supremus, Commilitonésque, ac Magistratus, coccinati ut pridie, eademque serie Templum repetent : audituri percelebre Missæ sacrum, quod in honorem Divi Andreæ Apostoli, magnâ Religione & Ceremoniâ conficietur. Quo quidem tempore & ipse Supremus : & Confratres, pro se singuli, Vicarii etiam pro absentibus, donarium offerent, nummum videlicet Aureum aliquem unum, prout cujusque feret religio. Rursusque peracto Sacro, confimiliter in Aulam redibunt. Ubi tunc Supremus eos mensæ suæ convivas adhibitos, sanè quam comiter, vel ipse excipiet, vel à Vicario suo excipi mandabit.

C. 27. Eodémque die, sub tempus Vesperarum, Supremus Equitèsque Confratres, Aulâ relictâ, confimili quidem prorsus ordine, sed pullis jam togis, capitibusque, cum dependente (ut dictum est) panno induti, Templum repetent, ad preces atque Cæremonias pro mortuorum expiatione conceptas. Insequenti verò die, similiter pullati, eodémque ritu, ad Missæ sacrum accedent ; pro vitâ functis Confratribus oraturi. At tunc in oblatione Supremus, atque Confratres, suo quisque nomine, Vicarii verò etiam pro absentibus, quorum vices gerunt, cereum quisque ardentem offerent. Absolutâ verò oblatione, Historiographus, sive Scriba hujus Ordinis, de scripto leget nomina, cognomina atque titulos universorum, cum Supremorum, tum etiam Equitum Confratrum demortuorum. Ac deinde sacrorum Antistes, veluti pro corolario pronuntiabit Psalmum Davidicum : *De profundis clavi*, &c. cum aliqua pro salute animarum precatione.

C. 28. Eâ verò quæ hanc consequitur die, hoc est, quartâ Supremus atque Confratres, rursus quidem pariter, ad Missæ sacrum, quod in Divæ Virginis Matris laudem fiet, adituri sunt : eo tamen vestitu, quo cuique visum fuerit, uti fas erit.

C. 29. At quinto quidem festivitatis hujus die liberum erit Supremo, atque Confratribus, si ita collibeat, auspiciari sua Comitia ; & earum rerum tractationem aggredi, quæ ad Ordinem pertinebunt : quocunque tandem in loco Supremus ipse id fieri maluerit. Electiones tamen ipsas, atque correctiones, multationésque Confratrum in eo ipso Templo, ubi facta sacra sunt, fieri oportebit : atque ad eò loco, ubi ejus ipsius Templi Sacerdotes habere Conventus assolent ; quod Capitulum vocant : si modò locus is idoneus hanc ad rem esse videbitur ; sin minus, eo loco, quem Supremus ipse probaverit. Quo quidem in loco, ubi vel de eligendo, vel de corrigendo multandóve agetur, & Supremus ipse, & Confratres omnes ; ipsi etiam quatuor hujus Ordinis Magistratus, nonnisi coccineis vestibus utentur.

C. 30. Eodem porrò in loco jam Conventu omnium factò, Supremus ipse, ejusve Vicarius, aut ejus nomine, ac jussu Cancellarius edicet, atque imperabit universis hujus Ordinis, & Confratribus & Magistratibus, sive Ministris, accuratum earum rerum omnium silentium, quæ in ipso Conventu, atque Comitibus, dicta, acta, agitátæque erunt : præcipuè verò, atque nominatim, ut correctiones ipsas ; ac multas ita contineant ; ut ne cuiquam eas quavis tandem ratione, detegant atque eliminent. Quod ipsum quidem sic accipi volumus, ut Vicariis, sive Mandatariis tamen liceat, eas res absentibus, quorum vices obtinent, significare, quæ ad ipsos peculiariter pertinebunt.

C. 31. Cæterum ut ipse hic Ordo noster, atque amica Societas illibata consistat, & cum dignitate conservetur ; utque Equites Socii atque Confratres rectè, moratèque, & cum virtute vivere enitentur ; sicque illustrando nomini suo, famæque celebritati studeant, ut ipsi cæteris Equestribus gradibus, & nobili genere prognatis viris exemplum quoddam fiant ad virtutem, solidamque gloriam, unde nobilitas ipsa, noménque ipsum Equestre honoratius apud omnes magisque conspicuum evadat, atque plausibilis : idcirco in eo ipso hujus Ordinis Procerum Conventu generatim primùm admoniturus est Cancellarius eos, qui aderunt, earum rerum, quæ cum ad emendandos depravatos mores, vitiosamque naturam comprimendam, atque edomandam, tum ad excitandam virtutem, & cum vera laude degendam vi-

tam, quàm maximè idonea atque apposita esse videbuntur. Deinde cum ex Commilitonibus, qui pro serie paulò ante præscriptà, postremus omnium adfuerit, monebit Cancellarius, ipsius Collegii nomine, ut è Consilio secedat; forisq; tantisper, dum intrò revocetur, opperiatur.

C. 32. Interea verò dum ille abest, Supremus, ejúsve Vicarius, aut certè Cancellarius, & ipsius Supremi, & universi cætùs atque Ordinis nomine ab unoquoque Commilitonum separatim, atque ab ipso etiam Supremo sciscitabitur, initio videlicet interrogationum factò à postremo atque infimo sedili, cùmque deinceps ad modum pergendo usque ad summum, idque jurejurando conceptis verbis, disertè, atque legitimè singillatim exactò: num vel oculis propriis vel audiendi sensu, vel alioqui certà ratione ipsi cognoverint, atque deprehenderint, nùmve ex alio quoquam, qui tamen fide dignus sit, intellexerint, in eo Commilitone, qui foris sit, factum ullum, aut dictum, contra dignitatem, ac decus Equestris gradùs, virique nobilis officium: præsertim autem, numquid illum in leges atque decreta hujus Ordinis, germanæque Societatis admisisse constet; quod ei ipsi Ordini, atque Societati infamiam, aut notam aliquam turpitudinis inurere, quoquo modo posse videatur.

C. 33. Quòd si testimonio communi Confratrum, aut eorum bonæ partis, qui foràs ire jussus sit, turpe quidpiam, aut facinosorum admisisse, aut alioqui contra dignitatem Equestris, virique nobilis officium, peccavisse comperietur; maximè si hujus ipsius Ordinis leges transgressum eum esse constabit, in ejusmodi duntaxat Articulis, ut exterminari ex hoc Sodalitio jure non possit: is mox intrò revocatus, aut ipsius Supremi, ejúsve Vicarii, aut Cancellarii voce reprehendendus, amicèque monendus, atque adhortandus est, ut corruptos suos mores ipse corrigat, atque emendet: sicque vivere porrò malit, ut neque malè cuiquam de ipso opinandi, inhonestève prædicandi, fugillandive locum ullum reliquum faciat; & melior de ipso in posterum fama, atque commendatio ad Sodalitatis aures perveniat. Quòd verò ad multationes attinet, de iis quidem Supremus, atque Confratres, collatis sententiis, prout quæque res exposcere videbitur, constituent. Ac quascunque illi multas dixerint, eas ii, quibus dictæ erunt, toleranter, & cum obsequio sufferent, atque præstabunt.

C. 34. Deinde ad eum, qui penultimo loco sedit, veniendum, deque ipso similiter planè agendum erit: itidèmq; de absentium procuratoribus: donec ex ordine gradatim ascendendo, ad ipsum Supremum venietur. Etenim ob eas ipsas causas, quas jam antè perstrinximus, atque ut sincerus fraternusque amor in hac Sodalitate communiter constet: id quod tunc optimè fieri solet, cùm æquo jure omnes vivunt; ac maximè quidem, quòd ab his potissimùm, qui præsent, exempla vitæ proficisci ad cæteros conveniat; volumus, & ipsum Supremum è Collegio secedere, atque in eum singulorum sententiis non aliter, atque de cæteris, cùm inquiri, tum etiam multam (si res exegerit) constitui.

C. 35. Contra verò, si, qui excedere conclavi jussus erit, bonà esse existimatione, vitamque honestè, & cum virtute coluisse, atque in præclaris, heroicisque, & quæ viros imprimis nobili stirpe progenitos decent, facinoribus studium posuisse suum, atque ad summa contendere, communiter judicatus erit: ei quidem Cancellarius, ut videlicet eò etiam magis ille ad continuandas, cumulandasque virtutes incitetur, ad præscriptum arbitriumque Supremi, atque Confratrum, facta earum laudum gratulatione, nil obscurè testificabitur, quantum illi gaudium, quàmque ingentem voluptatem ex famæ ejus splendore probatæque virtute capiant: adhortans insuper, ut in his, quæ adhuc rectissimè fecerit, constanter perseveret, seque ipse quotidie vincere studeat, sic, ut & nomen ejus ubique clarius, atque celebrius in dies evadat; & ipse aliis omnibus, veluti exemplar publicè propositum, quod imitentur, ad præclara nitentibus sit incitamento. Similèmq; deinceps in modum alii Commilitones excipiendi erunt; quorum vita ac mores suffragiis communibus probabuntur.

C. 36. Ac si in ipsis hujus Ordinis Comitibus rescitum erit, admisisse quempiam è Confratribus indignum usque adeò, atque infame scelus, ut ex legibus hujus ipsius Ordinis abdicari dignitate, atque consortio Sodalitatis mereatur: ei ipsi, si modò præsens erit Supremus rem totam plenissimè exponi faciet: & potestate defendendi sui permissà, si quid adferre, atque probare ad tuendam innocentiam suam, impetrandamque absolutionem, volet; à Supremo ipso, & Confratribus aliis majorève eorum parte, jus dicetur. Sin autem tale aliquid, extra Comitiorum dies, ad Supremum deferretur; id quidem vel epistolâ peculiari, vel diplomate publico appenso etiam hujus ipsius Ordinis Sigillo, per Fecialem eum (quem *Aureum Vellus* appellandum esse suprâ diximus) aut per alium quempiam hominem idoneum, Supremus significabit ei Commilitoni, qui insimulatus erit, commonefacièrque, ut in proximis Comitibus causam dicturus adesse ne negligat; ibi enim, quod causa postulaverit, judicatum iri. At si propius instabunt Comitibus, pro ratione intervalli ejus loci, ubi ille degat,

degit, quàm ut sistere se in iis ipsis Comitiiis posse videatur; secunda omnino secutura Comitiiia præscribi oportebit: eâ interim lege disertè adjectâ, ut etiam, si ille non se sistat ad diem, de causa tamen sua constitutum iri, quemadmodum æquum erit, non ignoret.

C. 37. Et quidem cognitâ jam in præstitutis Comitiiis causâ, si Commilitonem eum enorme aliquod, ac detestabile facinus admisisse constiterit, cujus videlicet nomine dejici ab Ordine mereatur: Supremus nimirum atque Confratres, potiôrve eorum numerus, ne ejus unius scelere totus ipse Ordo infametur, eum dejicient, atque exterminabunt. Eique (quod ad ipsum attinebit) interdient, ne deinde vel illum ipsum Torquem, qui traditus ei pro hujus ipsius Ordinis insigni fuerat, vel alium ullum similem, aut imitatione simulatum nunquam gestet: eum verò ipsum sibi traditum Torquem, ut, sicuti, cum initiaretur, sacrosanctè juraverat, ipsi Supremo, aut hujus Ordinis Thesaurario restituat, edicent atque mandabunt. Si verò aberit is, de quo actum erit, ei tum ipsum exterminationis judicium, sive sententiam, tum interdictionem, tum mandatum (quæ diximus) publico diplomate, cui Ordinis Sigillum appensum sit, quàm clarissimè significari oportebit.

C. 38. Quoddâ ille fortè Torquem reddere detrectabit; Supremus ipsum juris ordine, si quidem subditus ei erit, compellet. Sin verò non erit ejus jurisdictioni subjectus, deliberato priùs cum Confratribus negotio, eam cogendi rationem, ac viam, quæ melior atque commodior visa fuerit, inibit.

C. 39. Volumus autem, atque statuimus, cum ex Commilitonibus nostris mori quempiam contigerit, ejus ipsius hæredes ac posteros Torquem, quem ille in initiatione sua acceperit, mox intra tres menses ab ejus obitu, ad hujus Ordinis Thesaurarium remittere, ab eoque sygrapham accipere, qua remisisse testari possint. Ita enim demum liberati eos volumus.

C. 40. Jam si contigerit Commilitonem in prælio atque conflictu Torquem perdere, aut dum res egregias molitur, in hostium venire potestatem, atque itâ Torque spoliari; Supremus hujus Ordinis, novum ei Torquem ære suo parari faciet. Aliter verò qui perdidit, ipse sibi Torquem consimilem proprio impendio curare debet; sic ut intra quatuor menses proximos, aut alioqui quàm citissimè omnino fieri potuerit, palàm eum gestet.

C. 41. Quoties autem morte alicujus Commilitonis, locus in ejus ipsius Ordinis Albo vacuus erit; Supremus atque Confratres collatis suffragiis, alium, qui dotibus iis præditus sit, quas antè diximus, supplendo numero deligent. Et in hac quidem electione ipsa faciendâ, aliisque omnibus in rebus ad hunc Ordinem spectantibus, unius Supremi suffragium, duorum suffragiorum, neque plurium vim obtinebit, nisi in eo eventu, de quo postea dicemus. *Immutabile.*

C. 42. Ratio verò modusque eligendi novi Commilitonis, hæc erit: Mortuo de Commilitonibus quopiam, armorum Rex, qui *Vellus Aureum* cognominabitur, Supremum continuo certiorum faciet: ille autem per epistolas indicabit Confratribus cæteris omnibus: monebitque atque edicet, ut in proximis Comitiiis, si sat restabit temporis; sin autem angustia temporis prohibebit, in secundis omninò Comitiiis, sese ipsi, si fieri potuerit, sistant, parati atque præmeditati, ut novum Confratrem in demortui locum eligant; sin causam quis legitimam habeat, ut adesse ipse non possit; is eò per Vicarium, aliùmve certum hominem, in Supremi manum mittat obseratum scriptum, sive tabellam, gemmâ, sigillòve suo impressam; quæ nomen habeat ejus Equitis, cui suffragium ipse suum ferre decreverit.

C. 43. At si non morte quidem, sed dejectione cujuspiam locus in hoc Sodalitio vacabit (quando id in ipsis Comitiiis, Conventuque Supremi, atque Confratrum, eorumque communibus calculis contingere necesse est) tum quidem illicò Supremus, aut ipse monebit, aut ab alio moneri faciet eos, qui adsunt, ut & suo quilibet, & Vicarii absentium quoque nomine, de novo in dejecti locum eligendo Confratre deliberent, atque constituent.

C. 44. Atque ipsam quidem electionem, non nisi eo & loco & tempore, quo statuta Comitiiia habebuntur, fieri volumus. Ante verò quàm ad eligendum accedatur; Historicus sive Scriba hujus Ordinis, recitaturus est, quæ ipse de rebus à defuncto Equite præclarè, atque cum laude gestis, ad suggestionem Regis armorum conscripserit.

C. 45. Ante ipsam item electionem, tum ipse Supremus, tum Commilitones, qui aderunt, ac pro absentibus Vicarii schedas in medium proferent; ubi Equitum atque generosorum virorum nomina aliquam multa, pro cujusque arbitrio, sint inscripta: interrogabitque Cancellarius singulos; num quem ex omni numero cognorint, quem eligi in Confratrem nequaquam expediat.

C. 46. Quibus rebus eum ad modum peractis, & confidentibus jam Ordine suo Supremo atque Confratribus, Cancellarius dicturus est in hanc sententiam: quandoquidem, Cla-

rissimi Proceres, huc jam omnes eâ gratiâ convenistis, ut ex magno virorum nobilium numero unum aliquem sufficiatis in vacantem locum; etiam atque etiam providendum Vobis est, ut justè ac sanctè res hæc tota perficiatur. Ideoque vos singulos, in ea ipsa verba, quæ ego concepero, atque præverero, persanctè priùs jurare oportet, quàm ad ferenda suffragia accedatis. Nempe per eam ipsam fidem, perque ipsum illud jusjurandum, quo huic Ordini Vos antea adstrinxistis, obnoxiosque sponte fecistis, nunc in manu Supremi, aut ejus Vicarii Sacrosanctè quisque juratis, Vos, hoc est, unumquemque vestrùm, quod ad se pertinebit, rectè sese, ac justè, hoc est, incorruptè, sincerè, atque ex fide, in hac ipsa facienda electione gesturum: tum etiam Equitem, aut nobilem virum unum, suâ voce, atque suffragio designaturum esse, atque ornaturum, quem suo quisque judicio, atque opinione talem esse, atque universis iis dotibus præditum judicet, quæ in Ordinis hujus Commilitone quæruntur: quique Supremo huic vestro, ejusque posteris, qui & ipsi aliquando hujus ipsius Ordinis Supremi futuri sint, eorùmque terris, rebusque ac dominationibus, utiles, atque consentanei fore credantur: quosque vestrâ unusquisque sententiâ tales esse confidatis, ut conservandæ hujus ipsius Ordinis dignitati, ac commodo, eidemque honestamento, atque etiam adjumento esse posse videantur. Postremò nihil quidquam hac in re, neque sanguinis illustriori nobilitati, neque amori, aut benevolentix, neque favori, neque privatis commodis, neque gratiæ, neque ulli denique affectui concessuros esse: quò minùs liberè, atque ex merito, eum unum, ex his omnibus, quos tales esse noveritis, nominetis, atque eligatis, quem dotibus omnibus jam dictis antecellere cæteris existimabitis, unumque omnium dignissimum esse, maximèque idoneum, qui in Ordinem hunc longè honestissimum, conjunctissimamque Sodalitatem, cooptetur.

C. 47. Mox, qui proximus Supremo confederit, consurget; atque ad eum ipsum cum decenti honoris exhibitione accedens, profitebitur, in ea se verba, quæ modò Cancellarius præverit, libenter jurare. Eoque suam in sedem reverso, qui ab illo secundus gradu fuerit, atque itidem deinceps alii, pro suo quisque ordine, consimili sese jurejurando lubentes obstringere, profitebuntur.

C. 48. Deinde appellatum rursus primæ Sedis Commilitonem interrogaturus est Supremus in hæc verba: Per religionem jusjurandi, quod modò dedisti, quoque fidem mihi obstrinxisti tuam, te moneo atque adjuro, ut quisnam ille sit Eques, qui tibi unus, inter omnes, quos noveris, dignissimus esse videatur, quem ad conjunctionem fraternæ hujus nostræ Societatis adscitum recipiamus, affirmes. Tum verò assurgens ille in lancem auream, argenteamve eum in usum ante Supremi, aut ejus Vicarii pedes propositam, chartulam convolutam venerabundus deponet; in qua descriptum nomen sit ejus, quem ipse suo suffragio eligendum sibi constituerit. Similitèrque alii deinceps, ad infimum usque, sunt facturi. Demum & ipse Supremus, cum suam ipsius tabellam, tum quascunque alias ab absentibus acceperit, clausas, sicuti erunt, eandem in lancem demittet.

C. 49. Tum Cancellarius omnes eas tabellas, schedasve, explicabit; & ut quæque prior in manus venerit, ita in eis inscripta nomina magnâ voce recitabit; eaque sigillatim Scriba excipiet, atque describet: ut his mox collatis constare possit, in quemnam plura suffragia consenserint. Etenim statim ut facta erit ea collatio, pronunciaritque Cancellarius, quot unusquisque ornatus sit suffragiis; Supremus ipse, sermone repetens ejusmodi suffragiorum consensionem, nomènque proferens ejus, in quem plures consenserint. Huic, dicet, plurium vocum obigit concordia, ac proinde electus jam & adscitus est, ac velut adoptatus in fratrem nostrum, ac socium nostri Ordinis, atque Societatis. Quòd si fortè continget dubiam fieri electionem, quòd videlicet paria duobus obvenissent suffragia: tum quidem denique (id quod nulla alia in re ad hunc Ordinem pertinente obtinere volumus) promovendæ electionis jam conceptæ gratiâ, Supremo liberum esto, supra duo illa sua suffragia, de quibus jam antè dictum est, tertium quoque adjicere alterutri ex iis, qui electi fuerint, si ita ei videbitur. Qua ille uti prærogativâ si nolet, tum utriusque electio pro infecta habenda erit: prioribusque tabellis conscissis, novas in lancem mittere oportebit: sic tamen, ut semel positis absentium tabellis (quoniam videlicet conquiri novæ subito non possent) integris permanentibus, robur atque auctoritas, ut ante, conservetur.

C. 50. Confectam demum electionem Scriba hujus Ordinis in peculiarem commentarium rediget: adnotato etiam die, quo fieri eam contigerit. Ac si longius aberit, qui electus fuerit, Supremus eum, missis per Regem armorum, qui *Vellus Aureum* cognominatur, vel per alium quempiam idoneum hominem, litteris certiolem faciet electionis; petèrque, ut ratam habere, suamque in hunc Ordinem vocationem, atque adoptionem benignè admittere, amicèque accipere velit. Et quidem simul cum litteris exemplum ei mittet Con-

stitutionum hujus ipsius Ordinis, ut iis perlectis, deliberare ille secum possit, atque constituere. Admonebitur etiam, ut si de se factam electionem accipere, atque in numerum hujus Ordinis Confratrum aggregari velle statuerit; ipse ad eum, qui praefixus ei fuerit, diem ad Supremum coram accedat, ut & jusjurandum det, & Torque hujus ipsius Ordinis insigni induatur, reliquaque omnia eò pertinentia adimpleat: interea verò mentem suam, cum legato verbis, tum Supremo etiam ipsi rescriptis litteris testificetur, atque denunciaret.

C. 51. Ac si magnæ dominationis atque potentiae fuerit, qui electus erit, ac proinde gravibus negotiis, occupationibusque distineatur, aut vel longinquius habitet, vel peregrè abierit; ut proximis Comitibus ad Supremum accessurum esse, verisimile non videatur, poterit Supremus (si ita visum erit) illi ipsi, quem eò cum litteris missurus est, Torquem etiam concedere deferendum: quo electum ille Equitem tum demum induat, cum electionem de se factam, atque in hunc Ordinem aggregationem se ratam habere, gratiamque sibi esse, professus fuerit. Quam quidem rursus professionem suam, tum etiam acceptam à se Torquem esse, litteris illum suis, per eundem hominem remissis, testari oportebit: atque in iis ipsis litteris nominatim promittere, sese ad proxima comitia, si commodè potuerit, aut si id nequiverit, ad secunda certè venturum: aut etiam ad ipsum Supremum, ubi id primùm licuerit, accessurum esse: nempe ut in Ordinis hujus decreta juret, aliisque generatim omnia, quæ facienda erunt, faciat, atque exequatur.

C. 52. Ubi verò qui electus fuerat, approbatà jam electione, advenerit, ut jusjurandum det, Torquémque accipiat; sub ipsius Supremi conspectum prodiens, in hanc loquetur sententiam: Quandoquidem, optimè Princeps, ex litteris tuis cognovi, tuam me Fratrumque tuorum honestissimi hujus Ordinis Sociorum benignitate, electum esse, atque adscitum in hunc ipsum Ordinem, amicamque Sodalitatem: (quo quidem facto vestro honestatum me mirificè esse intelligo) equidem & veneranter statim accepi judicium de me vestrum, beneficiùmque istud gratissimo animo comprobavi: & nunc praesens quoque gratiam me vobis habere maximam libenter profiteor. Adsum igitur, & tibi me, Princeps, sisto; obsecundaturus his in rebus omnibus, quæ ad hunc Ordinem pertinebunt; & quaecunque mei esse officii cognoscam, liberaliter impleturus. Ad quæ Supremus ipse, praesente Confratrum numero, quantus haberi pro tempore maximus poterit, sic respondebit: Ego quidem, vir generose, Fratresque hi mei, atque Consocii, quòd egregias laudes tuas praedicari audiverimus, quòdque confidamus te in his non modò retinendis, sed etiam amplificandis, atque cumulandis, elaboraturum esse, cum ad tui ipsius celebritatem, commendationemque, tum etiam ad communem Equestris nominis dignitatem, ac decus, eligendum te, atque appellandum duximus, ut per omnem vitam (quod faxit Deus) Frater sis atque Socius hujusce Ordinis nostri. Reliquum nunc est, ut te Sacramentis necessariis volens obstringas, quæ praeturus ego sum. Ac primùm quidem te, dum vives, aut certè dum hunc Ordinem, atque Sodalitatem retinebis, ejus ipsius Supremi, atque Principis celsitudinem, dominatum, jusque ac dignitatem, quantum omninò facere potueris, tutaturum esse, atque conservaturum. *Immutabile.*

C. 53. Deinde omni te curâ adlaboraturum esse, ut hic Ordo dignitatem suam, splendoremque retineat, atque conservet. Eique amplificando, quam poteris, operam ubique daturum; neque passurum unquam (quod quidem ipse prohibere possis, atque avertere) ut violetur ille, convellaturque, aut detrimentum capiat, atque imminutionem honoris, publicæque existimationis. *Immutabile.*

C. 54. Tum praeterea si (quod Deus omen avertat) tale fortè quodpiam admittere aliquando contingat, ut, pro Constitutionum hujus Ordinis praescripto, ex eo ipso Ordine ejiciaris; eamque ob rem Torques à te repetatur: eum quidem ipsum Torquem remissurum esse te, vel ipsi Supremo, vel ejusdem Ordinis Thesaurario intra menses omninò tres proximos: neque te vel illum ipsum Torquem, postquam repetitus fuerit, vel similem ullum esse gestaturum; neque item ea de causa indignaturum te Supremo, aut cuiquam Confratrum, vel Magistratum Ordinis; neque in eos odia suscepturum esse. *Immutabile.*

C. 55. Poenas item omnes, multasque alias, si quæ tibi ab hoc Ordine ob admittenda leviora irrogabuntur, leniter te atque æquanimitè laturum esse, atque impleturum: neque eam ob rem in Supremum ipsum, aut quemquam hujus Ordinis Sodem vel Magistratum, iniquiore animo futurum. *Immutabile.*

C. 56. Accessurum etiam te ipsum ad omnia hujus ipsius Ordinis Comitia, aut eò certè Vicarium (ex Constitutionum praescripto) vice tuam missurum, atque obtemperaturum te Supremo, Successoribusque ejus, atque Vicariis, omni æqua in re atque honesta, quantum quidem ad hujus ipsius Ordinis negotia, tuumque erga eundem Ordinem Officium pertinebit. *Immutabile.*

C. 57. Denique Constitutiones ipsas in universum omnes, atque decreta hujus Ordinis, singula eorum capita, quæ jam, vel ipse legisti, vel aliis prælegendibus cognovisti, te pro viribus executurum esse, sanctè promittis. Quod ipsum etsi generatim quidem facis; ita tamen valere vis, ac si speciatim, nominatimque in singula quæque eorum omnium capitum verba atque voces peculiari adhibito jurejurando juravisses. *Immutabile.*

C. 58. Atque hæc quidem sic ille in manum ipsius Supremi, fidem suam atque honorem testatus, & contacto Sacrosanctæ Crucis signo, Evangeliorumque Codice, religiosè promittet. *Immutabile.*

C. 59. Mox deinde se reverenter ante Supremum ipsum genibus nixus submittet. Supremus autem Torquem collo ejus circumponens, aut suâ ipse, aut alterius voce dicturus est, in hanc sententiam: ipse te hic Ordo, Vir egregie, in Sodalitatem amabilem suam recipit: ejusque rei signum Torquem ego hunc tibi circumdo. Faxit Deus, ut gestare eum diu possis: idque ut simul ad divinam gloriam, atque cultum, exaltationemque Ecclesiæ, cedat: simul etiam cum ad amplificationem, honorémque hujus ipsius Ordinis in universum, tum ad tuam privatim laudem, & promeritam famæ celebritatem. In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti. Ad quæ ille respondebit: Amen. Id mihi concedat Deus. Postea verò, qui Confratrum omnium præsentium digniore loco, hoc est, Supremo vicinior federit, novum Confratrem ad ipsum deducet Supremum in solio sedentem. Qui quidem exceptum illum osculabitur, amoris nimirum perpetui significatione, idque ipsum, & alii deinceps Confratres omnes, quotquot aderunt ex Ordine imitabuntur.

C. 60. Quod si qui electus fuerat, accipere electionem recusaverit. Supremus id ipsum hujus Ordinis Confratribus significabit; admonens ut de alio, apud se quisque, constituant, quem idoneo tempore, eaque ratione, ac formâ, qua fieri conveniat, eligere possint.

C. 61. Et quidem illud ipsum jusjurandum, atque eadem ratione, ac formâ, quam supra posuimus, jurabunt illi quoque ipsi Equites sigillatim, quos jam antè nominatos, nos omnium primos in Fratres nostros elegimus, inque hujus Ordinis Societatem accersivimus.

C. 62. Quilibet autem Eques, ubi jam huic ipsi Ordini initiatus erit, necesse habebit numerare Thesaurario nummos scutatos aureos quadraginta, ex iis, qui septuaginta duo id ponderis genus impleant, quod vulgò Marcam vocant (nempe auri uncias octo) aut pretium certè eorum pendere. Quæ summa in sacras vestes, ornamentaque alia comparanda, quæ ad divinum cultum in hujus Ordinis Collegio faciendum pertinebunt, erogabitur. Si quis tamen ejusmodi vestes sacras, atque ornamenta, quæ jam parata habeat, donare ipsi Collegio maluerit, quæ pretium jam dictum exæquent, satisfaciet.

C. 63. Quotiescunque verò aliquem hujus Ordinis Equitem decedere è vitâ contingeret, id statim ut quisque Confratrum resciverit, ad Thesaurarium pecuniam mittet, unde is Misericordiarum Sacra quindecim cani faciat, quindecim etiam solidos pauperibus in eleemosynam pro salute animæ Equitis defuncti dispartiat. Atque hæc quidem omnia Thesaurarius in urbe Divionensi atque in ipso Sacello Ducali fieri curabit.

C. 64. Jam quod ad Regem armorum spectat, Supremus ei nummos aureos centum scutatos, qui septuaginta duo Marcam auri conficiant, in annos singulos pensionis nomine largietur. Confratres verò singuli binos ei similes aureos, quorum solutio ipso Comitiorum generalium tempore (quod Capitulum vocatur) fieri debeat, in annos singulos conferent.

C. 65. Cæterum, si, ipso Supremo vitâ functo, hæres ejus, atque Successor filius minor annis fuerit; ideòque agendis hujus Ordinis rebus impar: volumus, atque constituimus, Fratres, atque Consocios hujus Ordinis unum in locum convenire; ibique collatis, expensisque singulorum sententiis, & suffragiis, ex majore, potiorèque vocum numero, deligere unum aliquem, atque constituere, & quidem ex ipsis; qui minoris nomine, ejusque impendiis, & donec ille, ad ætatem rebus gerendis idoneam processerit, atque etiam Equestri nominis decus acceperit, in hoc ipso Ordine præsideat; ejusdemque Ordinis rebus omnibus, atque negotiis tractandis, exequendisque cum auctoritate atque imperio præsit. At si filiam ille hæredem, & quidem innuptam, reliquerit; volumus, atque constituimus, similè modò, de Confratribus aliquem deligi, rebûsque Ordinis præponi, quoad ea viro nupterit: & quidem Equiti, & ea ætate, ut tractare atque exequi res Ordinis ipse per se Supremique munus implere jam possit; ac super ea re jusjurandum dederit. Ei porrò qui sic electus erit, obediri ab omnibus pro eo tempore volumus in iis rebus, quæ ad ipsum hunc Ordinem pertinebunt; non minùs sanè, quàm ipsi Supremo.

C. 66. Cùm autem ipse hic Ordo (quod ante dictum est) Fraternalitas quædam sit, atque amica Sodalitas, cui spontè se ipsos ac liberaliter addicunt, submittuntque Equites Confratres; quàmque etiam constanter observaturos, atque retenturos se, neque ullâ ratione
viola-

violaturos aut deserturos esse, promittere eos atque jurare oportet: idcirco nos ipsum hunc Ordinem atque Collegium volumus, constituimus, atque edicimus, jus habere atque auctoritatem supremi iudicii, liberæque curiæ; quod Arrestum vulgò dicitur; cogniturumque ac jus dicturum, de iis rebus omnibus, quæcunque ipsum hunc Ordinem, ejusque Confratres, & Sodales respicient. Ac proinde commonitiones, citationes, pœnas, correctiones, multas, exauctorationes, sive ejectiones, decreta, judicia, resque judicatas, sive diffinitivas sententias quascunque, & quidquid denique ab hoc ipso Ordine profectum erit, quod quidem ad res eas (ut diximus) pertineat, quæ ipsum hunc Ordinem, Confratresque, ac Socios ejusdem contingent, id omne firmum esse, ac stabile, vimque suam atque executionem perinde habere volumus, atque decernimus; quasi à Suprema Curia, & quæ superiorem nullam potestatem agnoscat, profectum esset. Ideoque nullâ, neque querelâ, neque supplicatione, neque appellatione, provocatione ubivis interjectâ, impediri, frangi, tolli, irritumve fieri, aut infirmari; neque ejusmodi rerum cognitiones ad aliud ullum cujusquam Principis, aut iudicis, aut curiæ, aut sodalitatibus tribunal, quavis tandem ratione, pertrahi; neque vel Supremum ipsum, vel ejus Commilitones huic Ordini adscriptos, ut alibi juri stent, adigi posse (nimirum propter liberam submissionem, & sponte, ut diximus, datum jusjurandum) edicimus, atque testamur. Atque hæc quidem universa, singulosque articulos, conditionesque, & capita, quæ supra constituimus, atque decrevimus, Nos, cum pro nobis ipsis, tum etiam hæredum, Successorumque nostrorum Burgundiæ Ducum nomine, hujus Ordinis, amabilisque Societatis Capitem atque Supremorum promittimus observare, implere atque exequi (quantum omnino in nobis erit) plenè, integrè, inviolabiliter, atque perpetuò. Ac si forte in iis, quæ dicta sunt, obscuritas, dubitatio, aut alioqui difficultas aliqua comperietur; Nos eorum explicationem, declarationem, interpretationem, determinationemque nobis ipsis, nostrisque Successoribus hujus Ordinis Supremis reservamus. Quandoquidem liberum semper Nobis, illisque fore volumus, atque testamur, ea, quæ dicta jam sunt, atque decreta, vel augere novis accessionibus, vel emendare, vel immutare, vel obscura elucidare, atque ambiguis explanationem adhibere, prout ex deliberatione, atque sententiis communibus, Confratrum, Sociorumque nostrorum hujus ipsius Ordinis Equitum expedire videbitur. Præter eos tamen articulos, quos hic subnotabimus. Nempe, eum qui *primus* est positus, in quo de numero & qualitate militum agitur. *Secundum*, ubi constituitur eum, qui semel huic Ordini adscriptus sit, nullum postea alium Ordinem rectè suscipere, nisi cum ea, quæ inibi ponitur, conditione. *Quartum*, qui est de Confederatione mutuâque amicitia inter Ordinem hujus Supremum, & milites Confratres, eorundemque inter ipsos: tum quemadmodum unumquemque alterius conservandæ existimationi studere oporteat. *Quintum*, qui, quod obsequium Miles Supremo Ordini debeat, ostendit. *Octavum*, ubi agitur de sapiendis à Supremo simultatibus, si quæ inter Commilitones existant, quæ ad ipsorum personas pertineant. *Nonum* atque *decimum* de auxilio mutuo Supremi, & Militum Confratrum hujus Ordinis, in tutanda suorum Confratrum existimatione adversus malevolos, & insectatores. *Undecimum*, quando, quaque ratione, qui exteri huic Ordini initiati sunt, militare hostibus ipsius Supremi, armæque contra eum ipsum capere, citra famæ detrimentum, possint. *Duodecimum*, qui præscribit qua humanitate & beneficentiâ uti debeat hujus Ordinis Socius erga Consocium, diversæ factionis arma secutum, quem in bello ceperit. *Decimum quartum*, *quintum*, & *sextum*, in quibus recensentur ea facinora, ob quæ dejecti miles ab hoc Ordine potest: item qua cuique ratione relinquere eum ipsum Ordinem honestè liceat. *Decimum septimum*, de confesso, & quis quem antecedere debeat, in sermone, scriptione, similibusque in rebus, quæ ad præminentiam in hoc Ordine spectant. *Quadragesimum primum*, qui quonam modo electionem fieri conveniat, præscribit, & Supremi vocem, duarum vicem obtinere constituit. *Quinquagesimum etiam secundum*, quo ritu Militem electionem recipi conveniat: quæque eodem ipso Articulo sive Capite, sexque deinde subsequen- tibus, videlicet, *quinquagesimo tertio*, *quarto*, *quinto*, *sexto*, *septimo*, atque *octavo* statuuntur de novorum Confratrum initiatione; deque jurejurando à singulis super electionibus dando. Quos quidem articulos, atque capita, & quæcunque in iisdem decreta sunt; ita planè eaque ipsâ formâ, qua scripta sunt, perpetuò rata esse volumus, atque decernimus: ut ne quidem ipsis Nobis, Successoribusve nostris, qui Supremi atque Principes hujus ipsius Ordinis futuri sunt, jus ullum prorsus in eis quidquam immutandi reliquum faciamus.

Volumus etiam harum Constitutionum, atque Diplomatis exemplo, sive transcripto, quod vel sigillo nostro generali vel peculiari sigillo hujus ipsius Ordinis, vel alio quovis sigillo legitimo, vel etiam nomine, aut subscriptione Graphiarii, sive Scribæ ejusdem Ordinis adfirmatum sit, fidem indubiam, ac plenam haberi, non minùs sanè, quàm ipsi huic nostro

primitivo Diplomati. Quod ipsum quidem, ut firmum perpetuò, ac stabile maneat, Sigilli nostri adpensione munivimus, atque corroboravimus.

Datum Insulis, Urbe nostrâ die XXVII. mensis Novembris, anno Domini millesimo, quadringentesimo trigésimo primo.

§. II.

Addita vel immutata in Constitutionibus Ordinis.

Cap. I. **D**ux Philippus Bonus, hujus Ordinis Auctor atque Institutor, in his Comitibus, quæ Hagæ apud Hollandos habuit, mense Majo, Anno Domini millesimo quadringentesimo, quinquagesimo sexto, ad Caput *quadragésimum tertium* Constitutionum, de Confratrum sententia, addidit, atque constituit, ut quoties ipso comitiorum tempore, mors alicujus Confratrum certò nuntiata fuisset, mox in iis ipsis Comitibus, alius eligeretur.

C. 2. Serenissimus & Potentissimus Princeps Carolus, Burgundionum Dux, cognomento justus, filius, hæresque unicus Philippi Boni Auctoris Ordinis, & post hunc ejusdem Ordinis Supremus; accedentibus Confratrum calculis, *vigesimum secundum* caput Constitutionum immutans, liberum sibi, aliisque deinceps Supremis hujus Ordinis esse voluit, quantumcunque intervallo temporis, quacunque etiam anni parte, comitia agere. Quod ipsum quidem, ab ipso, posterisque ejus est observatum.

C. 3. Idem Dux Carolus in Comitibus, quæ anno millesimo, quadringentesimo, septuagesimo tertio, Valentianis Hannoniæ Urbe celebravit, ut magnificentiam quadam, atque splendore dignitatem hujus Ordinis amplificaret, illustrioremque redderet; immutavit ea capita Constitutionum, quæ de togis ac vestimentis agunt: nempe XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. Voluit enim, & ipsas togas, & caputia purpurei coloris, quæ ad id tempus ex lana fuerant, & quidem pellibus subinducta, esse deinceps holoserica coccinea, & serico albo duplicari: simili quidem limbo, ut antè, ambiente. Voluit etiam tunicas, sive interiores vestes, similiter coccineas holosericas esse. Hisque quatuor hujus Ordinis Magistratus, non minùs uti jussit, quam ipsos Confratres Equites: nisi quòd illorum togas limbum acupictum habere vetuit. Et hæc quidem de duobus prioribus Comitiorum diebus decrevit. Tertio autem die, cum in honorem Divæ Virginis Matris sacra fiunt, universos indui voluit talariibus vestibus albis, ex eo genere telæ sericæ, quod vulgò Damascenum vocant, caputiis autem coccineis uti, cum dependente simili fascia. Atque eas quidem Equitum Confratrum togas, Supremi ipsius ære, atque sumptu parari mandavit, atque ab ipsius Ordinis Thesaurario in Comitiorum usus reservari. Tunicas autem ipsas, sive vestes interiores, tum purpureas, tum albas, vestesque item lugubres, unumquemque Confratrum sibi ipsi comparare voluit, atque apud se servare. Sed quatuor Magistratibus, ut quisque in hujus Ordinis Ministerium, & clientelam adfiscetur, ita hæc omnia Supremi sumptu semel dari, eaque ipsos Magistratus apud se conservare debere, constituit atque edixit.

C. 4. Serenissimus & Potentissimus Princeps Philippus, Dei gratiâ Princeps & postmodum Rex Castellæ, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Limburgi, Luxemburgi, & Geldriæ, Comes Flandriæ, Artesiæ &c. Ordinis Aurei Velleris Supremus, Maximiliani I. Cæsaris invicti filius, Caroli Burgundiæ Ducis ex Maria unica filia nepos; Anno millesimo, quingentesimo, cum Bruxellæ in Brabantia Comititia haberet, de communi Confratrum sententia, quadraginta illos nummos aureos scutatos, quos in hunc Ordinem receptus miles numerare Thesaurario solebat, omnibus in posterum remisit: ad eumque modum caput sexagesimum secundum Constitutionum abrogavit.

C. 5. Idem quoque Philippus Rex, cum in iisdem Comitibus animadverteret, quadagesimum quintum Articulum Constitutionum præscribere, ut de vita & moribus disquireretur eorum, quorum nomina ante electionem, atque ejus ipsius præparandæ gratiâ proposita fuissent: indignum esse, atque importunum existimans, absentis cujusquam famam in disputationem vocari, præter ullam necessitatem; eum ipsum articulum immutandum sibi esse judicavit. Itaque honori, atque existimationi virorum omnium nobilium consultum cupiens, in cujusquam amplius vitam inquiri prohibuit, nisi qui electus jam sit. Electione autem demum perfectâ, priusquam illa planè comprobetur à Supremo, aut publicetur, disputandum esse censuit, singulorum Confratrum præsentium sententiis, numquid in electo sit Equestri dignitate indignum, cur ad Sodalitium hujus Ordinis evocari non debeat.

C. 6. In iisdem etiam Comitibus idem Rex statuit, ut Proceres hujus Ordinis statim ut
cujus-

ejusquam Confratris obitum intellexissent ; quindecim Missarum sacra, quocunque in templo libuisset, celebrari ipsi curarent ; solidos etiam quindecim, quibus vellent, pauperibus ipsi largirentur : ne videlicet eâ gratiâ pecuniam ad Thesaurarium toties (quod durum atque difficile videbatur) mittere oporteret ; quemadmodum Initio Cap. LXIII. institutum fuerat. Ac ne quid in hac re peccari posset ignoratione, voluit, ut quotiescunque aliquem de Confratribus mori contigisset, id quatuor Magistratus singulis Confratribus per litteras indicarent.

C. 7. Serenissimus & Potentissimus Princeps Carolus, Regis Philippi filius, Dei gratiâ Rex Castellæ, Legionis, Granatæ, Aragoniæ, Navarræ, Neapolis, Sicilia Majoricæ, Sardinia, Insularum, Indiarum, & Terræ firmæ Maris Oceani, Archidux Austria, Dux Burgundiæ, Brabantia, Limburgi, Luxemburgi, &c. Comes Flandriæ, Arthesiæ, Burgundiæ Palatinus & Hannoniæ, Hollandiæ, & Zelandiæ, Ferretti, Hagenoæ, Namurci &c. Princeps Sueviæ, Marchio Sacri Imperii, Dominus Frisiæ, Salinarum, & Mechliniæ, Asiæ atque Africa Dominator, Ordinis Aurei Velleris Supremus ; quoniam sibi, unâ cum plurimorum accessione Regnorum, majorem etiam illustrium Virorum clientelam accessisse videbat, quorum plerique hujus Ordinis Sodalitate non essent indigni ; faciendum sibi arbitratus est, ut numerum Sodalium auctiorem redderet : accedente præsertim, non solum Confratrum suffragio, sed adhortante etiam avo Maximiliano I. Cæsare invictò ; qui ipse per conjugium cum Maria Caroli Burgundi unica filia, & hærede hujus ipsius Ordinis fuerat Supremus. At quia primum Constitutionum caput, quo numerus Tricenarius, præter Supremum præscriptus erat, Auctor Ordinis Philippus Bonus immutabile esse voluerat ; non nisi impetratâ prius Summi Pontificis Leonis X. auctoritate (quæ litteris Apostolicis mense Decembri Anni MDXVI. datis comprobatur ; quibus insuper litteris Supremum, Equites, & Magistratus Ordinis, eorumque Successores summis beneficiis & gratiis Sancta Sedes prosequitur) vicenarii numeri adjectione adauxit : idque in iis Comitiiis, quæ Bruxellæ anno MDXVI. sunt habita : ut nunc universus Confratrum hujus Ordinis numerus, unâ cum ipso Supremo, quinquaginta atque uno Capitibus constet.

C. 8. Tertium etiam caput Constitutionum idem Rex Carolus mutavit. Namque molestum videbatur & grave, aut Torquem ipsum toto anno continenter gestare, aut illicò multam luere quatuor solidorum in Missæ unius celebrationem, totidémque in eleemosynam, Quocirca in prædictis Comitiiis Bruxellensibus, re cum Sodalibus deliberatâ, iisdémque assentientibus, ita temperavit eam Constitutionem, ut, extra certos dies, ac tempora, satis esse statueret, signaculum modò Aureum Ovilli Velleris, ferramenti igniarîi, ac filicis vivi figuris suppositum, palàm, ac nudum, sinè Torque, deferre ; de filo videlicet serico tantùm, aut aliunde suspensum. Dies autem, quibus Torquem ipsum nudatum deferre necesse sit, hos esse voluit : Natalem Dominicum, Pascha, Pentecosten, eosque dies Sacros, qui summas eas festivitates statim sequuntur : omnes item dies, qui festi sunt Divæ Virgini Matri : eum qui Circumcisioni Domini : eum qui Ascensioni Domini : eum qui Venerabili Eucharistiæ Sacramento : eum qui Omnibus Sanctis : eum qui Divo Joanni Baptistæ, & quotquot Apostolis : eum etiam qui tribus Regibus Magis, ac præcipuè quidem eum, qui Beato Andrea Apostolo, tanquam Burgundiæ domûs Patrono, ac tutelari Divo, sacer est. Præterea quoties exequiæ Supremi ejusdam, aut Confratris hujus Ordinis, fient ; quotiesque apud Supremum ipsum, vel Comitia, vel Conventus erunt, ubi de negotiis ad hunc Ordinem pertinentibus agetur. Similiter cum Supremus Oratores externos, aut admittet, aut dimittet. Ac generaliter quidem, quoties publici Conventus apud Supremum agentur Regnorum, atque ditionum ejus ipsius Supremi, Statuúmque atque Ordinum eorundem. Si quis autem Torquem ipsum, iis temporibus, non gestasset, vel alio tempore signaculum, quale diximus, non prætulisset, eum ita multatum voluit, ut quoties peccatum esset, toties solidos duos in Missæ sacrum, totidémque in eleemosynam pauperibus erogaret. Exceptis tamen Rom. Imp. Regibus, ac Ducibus, Supremo ipsi jurisdictione non subjectis : utpote quibus symboli gestatio continua soleat condonari.

C. 9. Idem quoque Rex Carolus in dictis Comitiiis anni decimi sexti, ostendit, decimum septimum Caput Constitutionum multo jam tempore usque aded, non fuisse observatum (quod quidem ad peculiarem Ducum præminentiam attineret) ut jam in desuetudinem abiisse videri posset. Neque enim Joannem Ducem Britannia, neque Carolum Ducem Aurelianensem, neque Joannem Alençonii Ducem, neque Joannem Ducem Cliviæ, aliósque Duces, hujus olim Ordinis Confratres ; imò ne Philippum quidem Regem, Patrem suum, ac neque se ipsum, cum uterque, & Supremi filius, & in prima ætate titulo Ducatus Luxemburgensis insignitus, in hunc Ordinem lecti essent, ullâ eam ob rem prærogativâ fuisse hone-

status. Non dubitari tamen oportere, quin auctor ipse Ordinis Philippus Bonus, iis verbis quibus in eodem Cap. XVII. Duces disertè, ac nominatim excepit, aliquam iis ipsis prærogativam dignitatis supra reliquos minoris tituli Confratres deferri voluerit. Ideoque, ut eas, quæ jam antea fuissent, dubitationes tolleret, & futuris occurreret, post maturam Confratrum deliberationem, deque eorum sententia edixit: quicumque Duces, post id tempus, in hanc sodalitatem advocarentur, eos tum in Sessionibus, tum aliis in Actibus omnibus, qui ad hunc Ordinem pertinerent, cæteris omnibus minoris tituli Confratribus, qui unis pariter Comitibus electi fuissent, anteponi.

C. 10. In iisdem item anni XVI. Comitibus, idem Rex Carolus ad eos Articulos sive Capita, quibus de inquisitione, atque multis constituitur XXIX. videlicet, XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. XXXIV. & XXXV. adjiciendum putavit. Etenim cum Magistratus illi quatuor, de quibus supra jam dictum est sapius, nempe Cancellarius, Thesaurarius, Scriba, & Feccialis, sive Rex armorum pro sua quisque Conditione, ac munere, ad hunc Ordinem Societatèque pertineant; utpote qui Ordini ipsi sint à Consiliis, iisdemque omnino privilegiis, libertatibus, immunitatibus, atque prærogativis fruuntur, quibus fruuntur Equites ipsi Confratres; ac præsertim, cum inquisitionibus omnibus, quæ de iisdem Equitibus Confratribus habentur, atque multarum indictionibus semper intersint: æquum esse statuit, in eos quoque ipsos, similiter inquiri; & multas eis, & pœnas, si quid peccavissent, irrogari.

C. 11. Anno postea MDXXX. mense Decembri, cum Tornaci Comitibus hujus Ordinis celebraret idem Rex Carolus divinâ favente clementiâ electus Romanorum Imperator nominis ejus Quintus, capita Constitutionum XXXVI. XXXVII. & XXXVIII. quæ sunt de coercitionibus Equitum Confratrum, & Magistratum hujus Ordinis explanatione, ac luce indigere judicavit. Cum enim memoria repeteret D. Joannem Emmanuelem hujus ipsius Ordinis Confratrem, Anno MDXIII. (quo quidem ipse tempore, tametsi tunc etiam Supremus, minor tamen annis erit) incio se ignorantibusque Confratribus aliis, nullâ justâ causâ, sed invidiâ quorundam magnatum, in urbe Mechlinia ignominiosè comprehensum, atque inde in castrum Vilvordiensè abjectum, ibique diu detentum fuisse: prohibere cupiens, ne quid ejusmodi in posterum unquam, aut Confratrum cuiquam, aut Magistratum hujus Ordinis (ut quos tutos ab injuriis omnibus esse vellet) posset contingere; ex præsentium Confratrum deliberatione, deque eorum sententia, atque ex plena sua absolutaque potestate, Edicto perpetuo, atque immutabili constituit, atque edixit. Primum quidem, se ipsum solum, Successoresque deinceps suos hujus Ordinis Supremos (neque præterea quemquam alium) unâ cum reliquis Confratribus, aut majori eorundem parte, & quidem in ipsis hujus Ordinis Comitibus, ex Suprema, atque omnimoda jurisdictione, disceptaturum posthac esse de capite, atque existimatione Equitum Confratrum, quatuorque Magistratum; deque criminibus quibuscumque, quæ admisisse illi dicentur. Deinde quod ad eorum comprehensionem, & carcerem pertinet, eodem Edicto constituit, non aliter ex Confratribus, quemquam, aut etiam ex quatuor jam dictis Magistratibus, comprehendere, aut in carcerem ducere licere; quàm si vel Supremus ipse, vel ejus Vicarius, qui idem hujus Ordinis Confrater sit, ex ipsius Supremi certa voluntate, atque aperto mandato, ac de sententia sex Confratrum, aut certè quotquot haberi pro tempore potuerint, id ita fieri jusserit, atque pronunciaverit. Quæ tamen jussio iâ demum rata sit, si vel manifestum per se crimen erit, de quo agetur; vel idonea prius inquisitione, atque informatione (ut dicitur) præcedente constabit. Præterea non in quemcunque eos Carcerem, aut in publicam vulgarèque custodiam claudi voluit; sed in peculiari, quam ipse hic Ordo, atque amica Societas præscripserit, custodia servari. Postremò, quod ad causæ ipsius cognitionem attinet: voluit, atque eodem Edicto constituit, ut ab Supremo (siquidem præsens erit) aut, si aberit, ab ejus Vicario, hujus Ordinis Confratre, atque ab aliis pariter Confratribus, captivi Confratris, aut etiam Magistratûs, negotium legitimè & plenè cognoscatur. Sic tamen, ut si Supremo ipso absente, ac præsidente Vicario, discussa res fuerit; non quidem statim de ea Vicarius atque Confratres, qui ei in Consilio adfuerint, pronuncient: sed ubi plenè disquisita quæstio, & tota jam causa instructa (ut dici solet) atque ad exitum perducta, membris suis omnibus constabit, ad Supremum ipsum, ubicunque ille locorum fuerit, unâ cum suffragiis suis judicandam remittant. Ipse verò Supremus, convocatis, atque adhibitis quotquot omnino potuerint Confratribus, atque adeò ad minimum sex, idque in solemnibus Comitibus, cognitisque prius, eorum Equitum Confratrum sententiis, atque suffragiis, qui captivo ipsi habitationis vicinitate propinquiores sint, majorèque ejus ipsius notitiam habere credantur; totam de integro causam præsens diligenter inspiciat, atque cognoscat; cognitamque, ex æquo & bono, ipse tandem judicet, atque definiat. Iphis tamen illis capitibus interea, & quæcumque inibi de coercendo

canta sunt, atque præscripta, tum ipso etiam jure, præminentia, auctoritate, dominio, atque jurisdictione sua, Successorumque suorum hujus Ordinis Supremorum, quod ad alia omnia pertinebit, integris, atque inviolatis permanentibus. Ad cujus quidem edicti, atque novæ Constitutionis observationem, idem Carolus V. Imp. Dux Burgundiæ, Ordinisque Supremus, auctoritate sua Supremâ, atque absolutâ usus potestate, deque Confratrum suorum sententia, abrogavit, atque abolevit, quæcunque aut in Bruxellensibus Comitibus, Anno XVI. habitis, aut in aliis antea in diversam sententiam constituta: eaque omnia, ubicunque in Scribarum Ordinis hujus Commentariis reperirentur, induci imperavit, atque deleri.

C. 12. Iisdem insuper in Comitibus Tornacensibus ad Cap. XXXIX. ubi de remittendo Torque agitur, adjecit idem Carolus V. de Confratrum sententia, ut hæredes defuncti Confratris, non Torquem modò pro insigni Sodalitatis hujus datum, sed librum etiam Constitutionum, simul cum ipso Torque, vel ad Supremum, vel ad Thesaurarium remittant. Quod ut accuratius observetur, constituit, atque edixit, ut quisque in hunc Ordinem cooptatus, non tantùm propria syngrapha, Torquem & librum se recepisse testetur, verùm ad utriusque etiam restitutionem se obstringat.

C. 13. Ad Caput similiter XLIV. idem Carolus V. Imp. in iisdem Comitibus addendum existimavit, ut Scribæ Ordinis, non ea modò in commentarios referant, aut Principis ipsius sive Supremi, aut Confratrum Equitum, eùm mortuorum, tum viventium, præclara facinora, quæ ipsis armorum Rex suggererit; quemadmodum illo capite cavetur; sed ea quoque annotent, quæ ab aliis etiam viris, qui pariter, & fide digni sint, & res ipsas habere cognitæ existimentur, diligenti ipsi inquisitione certò didicerint: utque ea, quæ sic adnotaverint in Comitibus ipsis, Supremo atque Confratribus exhibeant.

C. 14. Serenissimus ac Potentissimus Princeps Philippus Dei gratiâ Rex Castellæ Legionis, Aragoniæ, Angliæ, Franciæ, utriusque Siciliæ; Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantia, Limburgi, Luxemburgi, Geldriæ; Comes Flandriæ, &c. Illustrissimi Ordinis Aurei Velleris Supremus; in primis ejusdem Ordinis Comitibus, sive Capitulo à se celebrato in urbe sua Antuerpiensi mense Januariò anni Domini MDLV. stylo Cameracensi, judicavit elucidandum esse octavum articulum additionum, in quo præscribitur, quibus festis diebus oporteat gestare Torquem hujus Ordinis: & re cum Equitibus Confratribus communicatâ atque deliberatâ, deque eorum Consilio, edixit, ac statuit, ut posthac in omnibus festis diebus illic designatis, singuli Confratres Equites Torquem hujus Ordinis gestent, non modò in Missæ celebratione, atque in secundis Vesperis, sed etiam in Vesperis præcedentis diei, quas primas vocamus; atque omni hora, ac tempore prædictorum dierum festorum, quoties in publicum, sive ad rem sacram, sive ad profana negotia, prodibunt.

C. 15. Præterea ut omnem dubitationem, & scrupulum tolleret, qui fortè moveri posset, super electione novorum Confratrum; occasione videlicet Mandatorum, sive Procuratoriorum, aut etiam Schedulingum, quas absentes solent mittere ad eos, qui Comitibus interfunt; quibus ipsis generaliter dant liberam potestatem eligendi tot nobiles viros, stemmatibus, atque insignibus claros, omnique exceptione majores, quot Confratres à postremis Comitibus mortui sunt; nonnunquam etiam nominant quidem aliquot, sed pauciores, quàm sit mortuorum numerus, restringentes sua mandata, sive procuratoria ad certas personas, quas à suis Procuratoribus eligi velint (de quibus mandatis, ac schedulis mentio fit in XLV. & XLVIII. Articulis statutorum, atque in LIII. Cærimoniarum) idem Rex Philippus, ex simili Confratrum suorum communicatione, atque consilio, in iisdem Comitibus Antuerpiensibus, edixit, ac statuit, ut, quoties dicti procuratores absentium habebunt mandata generalia, ampla, & nullâ restrictione limitata, ad nominandos sive eligendos tot nobiles viros, iis dotibus præditos, quos statuta hujus Ordinis exigunt, quot tunc sunt loca vacantia; ejusmodi mandata, etiam si nulla seorsim extet schedula, aut designatio nominum, recipiantur, atque admittantur pro legitimis mandatis: ita ut virtute eorundem liceat procuratoribus eligere vice absentium tot nobiles, atque idoneos viros, quot loca vacant. Verùm si sit schedula limitata, aut restricta ad certum numerum personarum, quantumvis etiam parvum, non liceat eum numerum excedere: nisi tamen eis per dispositionem mandati, sive procuratoriæ potestatis atque auctoritatis id ipsum faciendi concedatur. Quo quidem mandato, sive procuratorio, utendum erit, prout in supra citatis articulis, præsertim in quinquagesimo tertio Cærimoniarum, est constitutum.

C. 16. Insuper etiam, quoniam excitari non rarò Controversiæ solent super præcedentibus, & Sessionibus Confratrum hujus Ordinis; propterea, quòd majores natu, in eodem capitulo electi, contendant indistinctè debere præferri cæteris, etiam iis, qui ante ipsos recepti in hanc Confraternitatem fuerunt, Sacramentumque antiquius præstiterunt, exceptis

Imperatoribus, Regibus & Ducibus; aliis verò contrariam sententiam tuentibus; fretis videlicet dispositione Articuli decimi septimi statutorum, ut in quo clarè, ac disertè dicatur, in Equitum Confratrum Sessionibus habendam esse rationem ejus temporis, quo unusquisque in Ordinem hunc Sacramento præstito receptus sit: idem Rex Philippus volens similiter elucidare dictum articulum, ambiguitatibusque, & scrupulis omnibus occurrere, qui circa hanc ipsam præferentiam injici fortè possent, ac, si qui jam injecti essent, tollere, atque amoliri cupiens, ex communi Confratrum suorum, maturaque deliberatione, atque Consilio, edixit & declaravit: ea quidem, quæ ad hoc usque tempus circa ejusmodi præferentiam evenissent, non esse retractanda; sed rata ac firma esse permansura; cæterùm in omne posthac futurum tempus Confratres hujus Ordinis, qui ejusdem sunt Capituli, sive electionis, atque eodem die recepti sunt, habituros esse locum in hoc Ordine ante reliquos omnes, qui alio post ipsos die recepti fuerint. Quòd si plures eodem die recepti sint, ità quemque eorum alteri prælatum iri, ut priùs Eques auratus factus fuerit. Inter eos verò qui uno eodemque die Equites aurati facti, paritèrque eodem die in hunc Ordinem recepti sint, ad ætatem esse respiciendum; atque ita præferendum unumquemlibet esse, prout alios ætate longissimè præcedit. Salvâ semper prærogativâ Imperatorum, Regum, ac Ducum: de quibus in dicto Articulo decimo septimo cautum est. Atque has quidem Constitutiones, & declarationes suas, voluit ac mandavit inviolabiliter, & sinè contradictione observari.

C. 17. Idem Serenissimus & Potentissimus Princeps Philippus, Dei gratiâ Rex Castellæ, Legionis, Aragoniæ &c. in Capitulo hujus Ordinis, quod die XXIX. & sequentibus mensis Julii, anno Domini MDLIX. in civitate sua Gandensi celebravit, considerans præcipuam causam instituti hujus Ordinis fuisse exaltationem, & Conservationem Fidei, & Religionis Catholicæ, nostræque Sanctæ Matris Ecclesiæ, hac tempestate (cheu!) nimium turbatæ, vexatæ, & commotæ propter diversitatem sectarum, errorumque, & hæresum olim à Sacris Conciliis, & Constitutionibus universalis Ecclesiæ reprobatarum, & damnatarum: & ob id prævenire cupiens, ne forsan per inadvertentiam, aut aliâ ratione, quispiam sectarius, aut alioqui suspectus de hæresi, ad hunc Ordinem promoveri, seu commendari posset: ordinavit, declaravit, & statuit de communi assensu, & Consilio Equitum hujus Ordinis suorum Confratrum; quòd in posterum Equites celebraturi electionem novorum Equitum, præstarent solemne juramentum, ultra ea, quæ contenta sunt Articulo statutorum Ordinis quadragesimo octavo: quòd scientes neminem electuri sint hæreticum, aut de hæresi suspectum, quòdque electio aliter facta nulla erit, & invalida.

C. 18. Item, quòd Equites, tum novitii, tum antiquiores, simul & quatuor Magistratus hujus Ordinis, curabunt per suos Vasallos incolas, & subditos in ipsorum terris, & dominiis observari, & conservari, quod in ipsis erit, antiquas Constitutiones, & Ordinationes nostræ Sanctæ Matris Ecclesiæ. Et casu quo deprehenderint contrarium fieri, punient transgressores, per suos ministros, & tribunalia, vel notificabunt illos ipsos excessus Regiæ Majestati, aut ejus ministris, ut nimirum competens remedium adhibeatur.

C. 19. Item, ut serviant dicti Equites, & Magistratus, tum populo, tum suis domesticis familiaribus pro exemplo, utque tantò securiùs hi præserventur ab omni hæresi, & contempu Cærimoniarum Sanctæ Ecclesiæ; dabunt operam, dum cultui divino intersunt, Missam ut audiant eâ, qua decet, devotione: ut nimirum tantò magis perspicuus reddatur ipsorum purus, & perfectus zelus, quo flagrant erga Deum nostrum Creatorem, suamque Sanctam Ecclesiam, manifestantes per exteriora evidentiam perfectionis suorum interiorum.

C. 20. Item, quia aliquoties evenit, quòd absens quispiam Eques, residens in remotioribus à loco celebrandi Capituli, admonitus de indictione ejusdem Capituli, cupiens nihilominus suo muneri satisfacere, destinavit alicui suorum Confratrum ejusdem Ordinis, quem opinabatur Capitulo interfuturum, suas tabulas procurationis, unâ cum clausa scheda, quæ continebat nomina personarum suo judicio idonearum ad cooptationem in Ordinem; absque tamen eo, quòd istiusmodi procurationi inserta fuerit expressa clausula substitutionis, tantùmque positâ clausulâ generali, ad faciendum omnia, & singula, quæ ipsemet constituens facere posset, casu quo ibidem personaliter præsens extitisset: unde etiam subinde illud secutum, quòd occurrente legitimo impedimento, velut ægritudinis, vel absentiæ causâ Republicæ, aut cujusvis alterius, idem constitutus Procurator nequiverit in Capitulo comparere, substitueritque suo loco alium quemlibet de Collegio; quod tamen fieri jure nequibat, quandoquidem ad substituendum requirebatur facultas specialis, & expressa: idem Rex Philippus cupiens ambiguum istud declarando elucidare, nec non consideratione habitâ, quòd ejusmodi constituens, memor sui muneris, sedulò satisfecerit litteris insinuatoris celebrationis Capituli; quòdque inopinata absentia sui principalis procuratoris, ei nequaquam

quam præjudicare debeat; ex consilio, & assensu suorum Confratrum, præcipiendo declaravit, quod talis substitutus habens tabulas procurationis generalis, unâ cum schedula præ-nominata, tametsi nulla reperiatur inserta clausula substitutionis, admittetur, & recipietur, tam in cærimonialibus Ecclesiæ, quàm electionibus, & cæteris actibus Capituli.

C. 21. Item vestigiis insistens nobilissimorum prædecessorum idem Rex Philippus, desideransque sua ex parte magis, magisque decorare, & exaltare suum Ordinem, mandavit: quòd mantella, & caputia nigra, quibus ipsemet Supremus, Equites, & Magistratus ejusdem Ordinis, in Vigilia, & Missa pro defunctis, uti consuevère ex panno laneo, nigro, in posterum conficiantur, & sint ex veluto nigro: verbi gratiâ, vestes suffultæ serico, Cassa nuncupato, & mantella duplicata serico vulgariter dicto Sattino, etiam nigro: Caputia autem similia. De quibus ornamentis providebitur Equitibus, & Magistratibus sumptu Regis, ejusdem Ordinis Supremi. Ita tamen, quòd illorum, quæ erunt Equitum, custodia futura sit penes Thesaurarium Ordinis; Magistratus verò, suorum quisque curam habiturus: sicut de ornamentis ex Cramoyfino, aliisque, alibi est constitutum.

§. III.

Constitutiones & Regule Ministris Ordinis à Philippo Bono præscriptæ.

Art. 1. **P**rimùm constituit institutor Philippus, ut hic Ordo ministrum habeat, qui Cancellarius appelletur. Cùmque id & magni momenti & præcipuæ dignitatis sit munus, ac propterea virum requirat insignem: noluit quemquam ad munus illud admoveri, qui non aut Archi-Episcopi aut Episcopi aut alterâ quapiam præcipuâ dignitate in Ecclesia Cathedrali aut Collegiata ornatus sit: aut si personæ seculari ac profanæ concedi id munus contingeret, voluit, ut ea ejusmodi esset, quæ & à multa rerum experientia & à præclara fama, & ab insigni doctrina commendaretur, atque ad literarios Theologiæ, vel Juris Canonici, vel Civiles, gradus promotâ esset.

Art. 2. Voluit item, ut dictus Cancellarius sub sua custodia & administratione habeat Sigillum Ordinis, quod capsæ inclusum servabit, cavebitque ullas hoc sigillo literas obsignare, quæ quomodocunque honorem alicujus Equitis lædant. Nisi tamen id Supremus disertè præceperit, ac sex minimùm Equites iis literis subscripserint, & dum illæ obsignantur, præsentés sint; in absentia autem dicti Sigilli Ordinis, hujusmodi literas, si quando eas mittere opus sit, arcano suo sigillo obsignari Supremus curabit.

Art. 3. Item committet eidem Cancellario Supremus vel Supremi Vicarius, ut tempore Capituli ex præsentibus ibidem Ordinis Equitibus inquirat in vitæ rationes & administrationes singulorum (qui eapropter è loco Capituli seu Comitiorum alius post alium excesserint) Equitum; & hic quidquid de his dictum aut relatum à Congregatis Sodalibus fuerit, id omne fideliter Supremo aut ejus Vicario referet, ut conveniens per eos fieri conclusio possit: quam deinde conclusionem (seu ad laudem & commendationem, seu ad correctionem & pœnam tendat) Cancellarius Equiti in locum Comitiorum reverso proponet.

Art. 4. Adhæc tempore, quo electio novorum Ordinis Equitum fiet, accipiet idem Cancellarius tam Supremi quàm cæterorum Equitum schedas, quibus suffragium pro novis Equitibus illi inscripsere, conferetque ministris præsentibus numerum suffragiorum, publicèque edicet, quot quisque ex nominatis suffragia pro electione hac nactus sit.

Art. 5. Item dictus Cancellarius, aut alius ex Ordine, cui id Supremus commiserit, simul cum quibusdam Equitibus Ordinis, ad id ab eodem Supremo deputatis, excipiet tempore Comitiorum rationes ab Ordinis Thesaurario dandas.

Art. 6. Pariter Cancellarii munus erit, ut ex mandato Supremi in Comitii Ordinis proponat, quidquid ad honorem, utilitatem, aut bonum Ordinis fore videbitur; quod præstaturus est toties, quoties aut à Supremo, aut Supremi Vicario injunctum id fuerit.

Art. 7. Idem hic Ordo alium præterea Ministrum habebit, cujus fidei concedentur scripta omnia, privilegia, literæ, Decreta, monumenta denique & documenta literaria, quæ vel ad Ordinis foundationem vel ad alias ejusdem accessiones pertinebunt. Idem custodiam monilium reliquiarum seu lipsanorum sacrorum totiùsque sacri ornatûs, aulæorum, item & Bibliothecæ Ordinis, adhæc totiùs Equestris amictûs, qui seu ad Supremum, seu ad Equites cæteros pertinet, sibi commissam habebit; servabitque hunc ad actus & ceremonias publicas Capitulorum: Eundemque expediet ad locum habendi Capituli; ubi cuique Equiti

suum tradet amictum, rursumque hunc ab iis recipiet, custodiétque in usus futuros. Mini-
stri autem Ordinis suos singulá amictus ipsi servabunt; Atque si quis novus Minister elige-
tur, is amictum sibi fieri curabit ex eo aere, quod in stipendium annuum à Supremo accipiet.
*Sed postremum immutavit Carolus justus seu Audax, qui iisdem togas & pallia holoferica cramesino sub-
ducta absque diminutione stipendii expensis Supremi dehinc fieri debere instituit.*

Art. 8. Si quis Equitum mortuus vel Ordine dejectus sit, curabit Thesaurarius avelli in-
signia, galeam & cristam illius Equitis ex suo loco, in choro Ecclesiæ Foundationis, eaque
eò, quò imperatum fuerit, transferri jubebit. Ac si alius Eques ejus loco adscriptus in Or-
dinem fuerit, idem Thesaurarius curabit apponi insignia, galeam, & cristam ad locum, qui
ei convenit in dictæ Ecclesiæ choro. *Hic tamen Articulus locum non habuit, nisi in Sacello
Divionensi.*

Art. 9. Item habebit Thesaurarius officium exactiois censuum dotationis ac fundatio-
nis Ordinis, item donorum, legatorum, accessionum, beneficiorum & emolumentorum quo-
rumcunque, curabitque ut impendantur in bonum Sacerdotum, Equitum & Ministrorum Or-
dinis juxta dispositionem dictæ foundationis. Adhæc alios insuper sumptus necessa-
rios & convenientes in usus Ordinis faciet ad imperium Supremi vel ejus Vicarii. Ac de his
omnibus sinceræ & exactas rationes reddet tempore Capituli vel coram ipso Supremo, vel
coram illis, qui ex hoc Ordine in hunc finem fuerint à Supremo deputati.

Art. 10. Item curabit fieri libros, quibus inscribantur omnia dona, legata, elemosynæ
& beneficia facta Ordini quacunque in re; conficiet etiam indicem monilium & ornamen-
torum, eaque, quamdiu usui esse poterunt, in Capitulo coram deputatis exhibebit; dono-
rum item in pecunia factorum, censuum, veſtigalium, ac quarumcunque possessionum exactas
& fideles rationes dabit. Præterea in singulis Capitulis proferet nomina & cognomina Be-
nefactorum Ordinis, simulque dona ab illis Ordini facta enunciabit, ut & haberi eorum me-
moria in precibus possit, simulque stimulo & incitamento sint aliis ad benefaciendum.

Art. 11. Item scriptorum, privilegiorum, foundationum, augmentorum, rerum comparata-
rum, literarum, monumentorum & documentorum dicti Ordinis libros conficiet, qui cum
Originali collati & approbati, & à Notario vel alia persona publica legitimo Sigillo sint
oblignati. Atque ex his libris Chartaceis alter remanebit Ecclesiæ Ordinis, alter verò repo-
netur in Archivum seu Chartophilacium Burgundiæ, ibique fideliter asservabitur, ut si quo
casu amitteretur Scriptum Originarium, ad hos libros haberi recursus posset.

Art. 12. Item habebit dictus Ordo alium Ministrum, quem Libellionem, seu Secreta-
rium dicent; eritque unus ex illis Ecclesiasticis, qui fruuntur præbendâ in illa Ecclesia, in qua
erigetur fundatio hujus Ordinis, vel alia quæpiam persona honorata & idonea seu sacra seu
profana. Is verò Secretarius binos item libros ex membrana conficiet, in quorum utrôque
sit descripta fundatio Ordinis, uti & institutiones ac ordinationes ejusdem, ac initio dicti
libri inseretur historica relatio de fundatore & viginti quatuor primis Ordinis Equitibus, supra
nominatis. Eorûmque librorum unum catenâ ferreâ in choro dictæ Ecclesiæ Ordinis, alte-
rum autem in loco Capituli prope Sedem Supremi affiget.

Art. 13. Item conscribet in librum alium ad id destinatum omnia facta laudabilia & ge-
nerosa tam Supremi, quam aliorum omnium Ordinis Equitum, quibus illi facinoribus post
fundatum Ordinem inclaruère; horum autem factorum notitiam ei Rex Armorum daturus
est. Exhibebitque in Conventu ante generalia comitia haberi solito Scriptum Archetypum
ea de re confectum, ut ibidem relegatur & corrigatur, si quid necesse foret; subinde verò in
volumen grandius eadem facinora transcribi faciet, legenda publicè in Capitulo subsequenti.

Art. 14. Item inscribet Secretarius alteri Libro conventiones, conclusiones & lites Ca-
pitulorum Ordinariorum; item culpas ab Equitibus admissas, ob quas reprehensi fuère in
Capitulo, præterea huic inseret correctiones, animadversiones, & pænas illis injunctas; Ad-
hæc contumaciam & culpas eorum Ordinis Equitum, qui nec ipsi comparuère in Capitulo,
nec sui loco procuratores, eo, quo fieri debuit, modo instructos cum documentis & absent-
iæ excusatione misère.

Art. 15. Alium insuper Ministrum dictus Ordo habebit, Regem nempe Armorum, qui
dicetur *Toison d'Or*, virum magnæ prudentiæ & existimationis, ac idoneum & sufficientem huic
muneri; is encaustum seu bullam insignia Supremi referentem, quam idem ei Supremus tra-
di curabit, gestaturus est, dum vivet; attamen post mortem ejus id encaustum restituendum
ab hæredibus Thesaurario erit. Quod si autem sinè fraude & culpa id deperditum in itine-
re quodam fuisset; in eo casu liberi erunt à restitutione præfati hæredes, debebitque Supre-
mus ipse novum hujusmodi monile fieri curare.

Art. 16. Hujus Regis Armorum Officium erit ut aut ipse deferat, aut deferri per alios
viros

viros idoneos curet literas Supremi ad Fratres Ordinis aut ad alios, ad quos illum mittere Supremus volet: idem, quoties illi de morte alicujus Equitis constabit, hanc quantocius significabit Supremo; Feret item aut ferri curabit literas, electionis indices, Equitibus recens adlectis, eorumque rursus responsa referet; Denique obibit aut obiri curabit omnes alias legationes, & si quid præterea, quod ad eum pertineat, ei à Supremo fuerit præscriptum.

Art. 17. Item inquiret Rex Armorum sedulò in facta illustria, generosa & honorifica tam Supremi, quàm cæterorum Ordinis Equitum, eaque sincerè Secretario Ordinis referet, ut ea inscribere, uti opus est, possit.

Art. 18. Ubi posthac officium Cancellarii vacabit, Supremus convocatis, quotquot poterit, Equitibus Ordinis, qui non debent esse pauciores quàm sex; præsentibus, si commodè fieri poterit, Thesaurario & Secretario Ordinis, procedet ad electionem novi Cancellarii, qui sit constitutus in Prælatu Ecclesiastica, Archiepiscopali, Episcopali, aut aliâ dignitate nobili, in Cathedrali vel Collegiata Ecclesia: Aut personæ secularis, quæ sit magnæ commendationis & experientiæ, & ad gradum Theologiæ, Juris Canonici, aut Civilis promotæ. Atque hæc electio quantocius significabitur electo, diésque ei constituetur, qua sistere se Supremo, simulque præstare jusjurandum debeat; electus verò electione hoc modo intellectâ neutiquam differet Supremum de intentione sua certiozem facere.

Art. 19. Atque si contingeret, ut sui electionem acceptare electus non vellet, Supremus eodem, quo dictum est, modo ad alterius electionem procedet, quoad aliquis, qui jusjurandum præstet, eligatur: interea verò officium illud exercebitur per Vicarium, quemadmodum Supremo Equitibusque videbitur.

Art. 20. Cancellarius electus, electione acceptatâ in manus Supremi jurabit: compariturum se in Capitulis & Conventibus Ordinis in persona propria, nisi morbo vel gravi negotio, vel alio legitimo impedimento prohibitus fuerit; at si impeditus is esset, significabit id ipsum, sine dolo, Supremo per literas; qui absentis loco, pro illa vice seu actu, officium illud alteri cuidam personæ idoneæ, pro suo libitu, committet; quæ item jurejurando se obstringere prius Supremo debebit.

Art. 21. Cancellario cavendum est sedulò, ne quas literas, honorem Equitum lædentes, obfignet, nisi Supremus id imperet præsentibus sex minimùm Equitibus Ordinis.

Art. 22. Idem nec amore nec odio, nec timore, favore aut affectu ullo impulsus prætermittet in Capitulis & Conventibus ex fide & debito suo dicere & proponere ea omnia, quæ illi fuerint à Supremo injuncta. Adhæc correctiones, quæ in Capitulo decretæ fortè cuiuspiam Equitum fuerint, eâ ratione, qua illi competet, faciet secundum Statuta Ordinis; insuper Consilia Ordinis omnia arctissimo silentio celabit, atque universim pro viribus suis, quoad omnia, bene & debitè officium suum exercebit.

Art. 23. In electione Thesaurarii eadem omnia, quæ in electione Cancellarii, observantur; jurabitque electus: se rite & debitè custoditurum, conservaturum & administraturum monilia, nobilia, redditus & bona Ordinis suæ curæ concredita; neque quidquam distributurum aut ad usus alios, quàm ad eos, quos Supremus Ordinis præscripserit, adhibiturum.

Art. 24. Nem Thesaurarius ritè & fideliter distribuet Ecclesiasticis, quod illi pro Sacrificio Divino dabitur; Ministris item Ordinis pro exercitio muneris sui; pauperibus item, quidquid è foundationibus donisque illis destinatum erit, fideliter elargietur. Observabitque in eo multâ cum sollicitudine obligationem suam; nec quidquam sibi retinebit, aut iis distribuere, quibus opis sit, differet.

Art. 25. Item dabit Thesaurarius bonas & fideles rationes tam reddituum ad Ordinem pertinentium, quàm donorum liberaliter oblatorum, nihil quidquam celando aut retinendo. Denique in omnibus officium suum ritè & fideliter pro posse suo obibit.

Art. 26. Vacante Secretarii munere, eligetur per Supremum & sex minimùm Equites persona alia insignis, quæ habeat dotes superius indicatas; eaque, ubi electionem suam ratam habebit, constitutâ die in manus Supremi, aut ejus Vicarii jurabit: ritè, sincerè & sedulò à se inscriptum & in indicem relatum iri sublimia & egregia facinora Equitum, quæ relata sibi à rege Armorum fuerint; item quod fideliter in libros ad id destinatos adnotabit pœnas & correptiones Equitibus Ordinis, in Capitulis aut Conventibus datas; quod in Commentarios acta Comitiorum referet, obligationisque suæ in scripturis omnibus respondebit. Ac præterea quod nulla Ordinis Consilia propalabit, officioque suo pro viribus satisfaciet.

Art. 27. In electione regis Armorum, *Toison d' Or* dicti, procedetur, ut de Theſaurario & Secretario dictum est, ſeque ſequenti jurejurando obstringet: ſe nempe inquiturum in ſublimia & præclara Ordinis Equitum facta, & ſine omni favore, amore, odio, ſine damni aut utilitatis aut alterius affectûs reſpectu daturum eſſe veram de his relationem Secretario Ordinis, ut in factos & commentaria inferantur.

Art. 28. Item quod ritè & fideliter obiturus ſit legationes, quæ ſibi injunctæ fuerint; quod obedientiam Supremo & Equitibus in rebus omnibus ad dictum Ordinem pertinentibus præſtiturus, neminiquè ea, quæ ſecreta eſſe oportebit, ſit evulgaturus; ac poſtremò partes muneris ſui ſe in omnibus ſedulò & fideliter obiturum promittet.

C A P U T VI.

De Equeſtribus Ordinis Comitibus, ac primùm quidem de Magnificis Sacrorum Solemniis & olim à Philippo Bono inſtitutis, & hodie- dum in Cæſarea hac urbe ab Ampliſſimo hoc Ordine celebrari ſolit.

§. I.

De Magnificis ſacrorum ſolemniis primo olim Comitiorum triduo celebratis.

TAmetsi in his ipsis, quas modò attulimus, nobiliſſimi hujus inſtituti legibus, in ſua capita ab Authore diſtinctis, ea ferè omnia, quæ ad plenam comitiorum celebrari olim ſolitorum cognitionem pertinere videntur, & ſingillatim recenſita, & dilucidè explicata ſint hætenus; nihilo tamen ſeciùs nonnullam me initurum gratiam à benevolo læctore ſpes erat, ſi quæ latiùs ibi diſperſa ſunt, hîc ego in unam veluti tabulam collecta proponerem. Itaque ut ab ovo rem ordiar: conſtituerat quidem primùm Ordinis inſtitutor Philippus annis ſingulis, feſtâ Divi Andrææ luce Generalia Ordinis Comitia celebrare; verùm quod & ipſam hanc Comitiorum frequentiam, & hiberni temporis rigorem gravia eſſe Sodalibus, affectæ præſertim ætatis, videbat; ita utrumque temperavit, ut non niſi ſingulis trienniis ea convocari deberet, & quidem in alteram menſis Maji diem, in locum à Supremo Ordinis Principe pro rerum opportunitate deſignandum, ſtatuerit: quod tamen ipſum tempus vel protrahere, vel contrahere Supremus poſſet, modò ne intra ejuſdem anni ſpatium repeteretur Conventus. Cui Patris decreto illud inuper Carolus Audax Philippi filius & ſucceſſor adjecit, ut parte quoque anni quacunque celebrari hæc Comitia poſſent; ad quorum tamen celebrationem decernendam ſex minimùm Equitum conſenſu opus Principi erat, ut teſtatur Laurentius Blioul in ſuo ordinis ceremoniali, n. 1.

Ut verò conſtare certius Equitibus poſſet, quo tempore eſſent celebranda hæc Comitia Ordinis; miſſis ad ſingulos literis benevolentiaè plenis invitari eoſdem multò antè à Supremo oportebat, locumque futuro Generali Conventui deſignari: unaque defunctorum, poſt Comitia ultima, Equitum nomina perſcribi ſingulis, poſtularique, ut totidem aliorum ſibi virorum nobilium, qui deligi in defunctorum locum poſſent, nomina in ſcheda propria manu ſubſcripta, & ſigillò proprio ritè obſignata ſubmittant; ſimulque ſi venire ipſi (præſertim ſi Reges, Duces, Principes, aut Equites exteri erant) legitimis de cauſis non poſſent; Vicarium quempiam ex iis, qui Comitibus interfuturi erant, Equitibus maturè conſtituant, ita, ut tempori adhuc reſcribere deſtinati Vicarii poſſint; poſſint-